

Voortgangsrapportage II 2025

Gemeente Groningen

Inhoudsopgave

Voortgangsrapportage II 2025	1
Inhoudsopgave.....	2
Inleiding.....	4
Stand van zaken	4
Programma's	9
Programma 1: Economie en Ruimte	9
Deelprogramma 1.1: Economie en werkgelegenheid	9
Prestatie-indicatoren	10
Financiële toelichting	11
Deelprogramma 1.2: Mobiliteit	12
Financiële toelichting	12
Deelprogramma 1.3: Wonen	13
Resultaten	14
Prestatie-indicatoren	14
Financiële toelichting	14
Programma 2: Leefomgeving en Veiligheid	16
Deelprogramma 2.1: Kwaliteit van de leefomgeving	16
Resultaten	17
Prestatie-indicatoren	17
Financiële toelichting	18
Deelprogramma 2.2: Veiligheid	19
Prestatie-indicatoren	19
Financiële toelichting	20
Programma 3: Vitaal en Sociaal	21
Deelprogramma 3.1: Werk en inkomen	21
Resultaten	21
Prestatie-indicatoren	22
Financiële toelichting	23
Deelprogramma 3.2: Onderwijs.....	26
Prestatie-indicatoren	26
Financiële toelichting	27
Deelprogramma 3.3: Welzijn, gezondheid, zorg en diversiteit.....	27
Financiële toelichting	28
Deelprogramma 3.4: Sport en bewegen.....	30
Resultaten	30
Prestatie-indicatoren	31
Financiële toelichting	31

Deelprogramma 3.5: Cultuur en evenementen	32
Resultaten	32
Prestatie-indicatoren	33
Financiële toelichting	34
Programma 4: Dienstverlening en bestuur	34
Deelprogramma 4.1: Dienstverlening	34
Financiële toelichting	34
Deelprogramma 4.2: College, raad, wijkontwikkeling en wijkvernieuwing	35
Financiële toelichting	35
Deelprogramma 4.3: Algemene inkomsten en post onvoorzien	36
Financiële toelichting	36
Deelprogramma 4.4: Overhead en ondersteuning organisatie	37
Financiële toelichting	37
Paragrafen	38
Paragraaf 1: Wijkontwikkeling en wijkvernieuwing	38
Paragraaf 2: Duurzaamheid	38
Paragraaf 9: Bedrijfsvoering	38
Begrotingsonrechtmatigheid	39
Slot en nacalculaties	39
Aanbevelingen Rekenkamer	40
Hervormingen	41

Inleiding

In deze tweede voortgangsrapportage 2025 van de gemeente Groningen informeren wij u over de voortgang van de begroting en geven wij een prognose van het resultaat over 2025.

De voortgangsrapportage heeft de functie van het verstrekken van actuele informatie over de stand van zaken en voortgang van de begroting.

Leeswijzer

De voortgangsrapportage begint met een stand van zaken. In de programma's geven we de verwachte afwijkingen per programma weer zowel op de uitvoering van beleidsdoelen als op de financiën. Daarna gaan we in op de stand van zaken rondom de paragrafen Wijkontwikkeling en wijkvernieuwing, Duurzaamheid en Bedrijfsvoering.

De afwijkingen in de uitvoering van beleidsdoelen lichten we toe en geven we aan door gekleurde icoontjes (stoplichtenrapportage).

betekent dat we de doelstelling naar verwachting gaan halen.

betekent dat voor het behalen van de doelstelling bijsturing noodzakelijk is.

betekent dat het halen van de doelstelling vermoedelijk niet mogelijk is.

De doelstellingen die we verwachten te behalen melden we hier niet. Daarnaast geven we een toelichting op de verwachte financiële afwijkingen vanaf 500 duizend euro ten opzichte van de begroting en op bestuurlijk relevante afwijkingen. Dit betekent dat niet bij alle beleidsvelden toelichtingen zijn opgenomen.

Stand van zaken

In dit hoofdstuk geven we een samenvatting van de financiële prognose 2025 op basis van de gegevens die we presenteren in de programma's. Vervolgens geven we een toelichting op de grootste beleidsmatige ontwikkelingen en een toelichting bij de belangrijkste financiële afwijkingen ten opzichte van de begroting.

Verwacht resultaat 2025

Wij verwachten een plus van 52,2 miljoen euro brutoresultaat, op een begroting van 1,4 miljard euro. In de eerste voortgangsrapportage gingen we uit van een plus 25,1 miljoen euro bruto. Het voordeel wordt grotendeels veroorzaakt door bijdragen vanuit het Rijk zoals het gemeentefonds en de BUIG.

Onze ambities zijn stevig, maar we merken dat factoren van buitenaf steeds meer druk leggen op de uitvoer van onze plannen. De beschikbaarheid van vakmensen, oplopende kosten in de markt en tekorten aan benodigde middelen vormen hierin duidelijke belemmeringen. Dit raakt niet alleen onze eigen projecten, maar werkt ook door in initiatieven van andere partijen in de regio, zoals ontwikkelaars, instellingen en particuliere initiatiefnemers in Groningen. Hierdoor voorzien we op verschillende terreinen vertraging in de realisatie. Dit betekent dat niet alle gereserveerde middelen in het lopende jaar zullen worden aangewend. Tegelijkertijd ondervinden we moeilijkheden bij het invullen van openstaande functies, wat leidt tot een lagere besteding op het personeelsbudget. Deze ontwikkelingen zijn zichtbaar binnen meerdere samenwerkingen en lopende trajecten. Om tot een meer realistische en toekomstbestendige begroting te komen, blijven we jaarlijks werken aan het door ontwikkelen van onze begrotingsmethodiek. Dit doen we onder andere door het structureel volgen van economische en maatschappelijke ontwikkelingen, het actualiseren van onze financiële risicoanalyses en het periodiek herijken van uitgangspunten en ramingen. Prognoses voor bouwleges en treasury nemen we de komende periode extra onder loep gelet op de moeilijke voorspelbaarheid hiervan. Ook investeren we in de interne deskundigheid van medewerkers en benutten we kennisdeling binnen regionale netwerken en samenwerkingsverbanden. Door deze continue doorontwikkeling, versterken we onze financiële wendbaarheid en weerbaarheid op de lange termijn.

De verbetering in onze financiële prognosecapaciteit stelt ons in staat om in een vroeg stadium inzicht te verkrijgen in het verwachte resultaat, waardoor tijdige en verantwoorde bijsturingsmaatregelen binnen het lopende begrotingsjaar kunnen worden getroffen. We doen daarom net als vorig jaar een voorstel om een deel van de nu voorspelde plus toe te voegen aan onze reserves als "spaarpot" voor de komende financieel moeilijker jaren.

Grootste afwijkingen

Het resultaat na aftrek van de met uw raad afgesproken toegestane bestemmingen en de middelen die beschikbaar worden gesteld voor de begroting 2027, wordt ingeschat op een plus van 31,6 miljoen euro.

De grootste oorzaken van het voordelige resultaat zijn de resultaten op parkeren, treasury en de BUIG.

Bij parkeren ontstaat een plus van 8,5 miljoen euro door een hogere omzet bij belparkeren en (dag)vergunningen en de opbrengsten in parkeergarages zijn hoger dan verwacht. Maar ook de vertraging in het realiseren van de fietsstalling aan het station speelt hierin een rol. Op treasury wordt een plus van 8,2 miljoen euro verwacht wat voornamelijk komt doordat de financieringsbehoefte en de daarbij behorende rentelasten aanzienlijk lager zijn dan ten tijde van het opstellen van de begroting is aangenomen.

Bij de BUIG wordt een plus van 4,7 miljoen euro verwacht als gevolg van het lager uitvallen van de bijstand uitgaven, maar ook door het stijgen van het aandeel van Groningen in het landelijk macrobudget en het bijstellen van het macrobudget voor nominale compensatie en conjunctuurontwikkeling.

Andere voordelen zien we bij Nieuwkomers (2,7 miljoen euro), diverse personele budgetten (2,5 miljoen euro), Stedelijk Investeringsfonds (2,0 miljoen euro) en Gemeentefonds (1,5 miljoen euro).

Naast de voordelen zien we nog enkele grote nadelen. Bij Jeugdzorg verwachten we een nadelige afwijking van 3,4 miljoen euro, op de bouwleges een nadeel van 2 miljoen euro en we verwachten een nadeel op studietoeslag van 1,5 miljoen euro.

We constateren dat de resultaten op treasury en bouwleges lastig voorspelbaar zijn. Om beter inzicht te verkrijgen en waar nodig tijdig te kunnen bijsturen, gaan we de komende periode een nadere analyse uitvoeren zodat we hier meer grip op krijgen.

Structurele afwijkingen en afwijkingen in relatie tot de begroting 2026

De begroting voor de komende jaren wordt beïnvloed door een aantal grote afwijkingen, waaronder de jeugdzorg, het parkeerbedrijf, de BUIG en de studietoeslagen. De structurele afwijkingen die in de VGR naar voren komen zijn betrokken bij het opstellen van de begroting 2026. We houden daarmee onze financiële en beleidsmatige resultaten nauwlettend in de gaten en grijpen tijdig in als er structurele afwijkingen ten opzichte van de begrotingskaders optreden. Met gerichte maatregelen zorgen we voor bijsturing en behouden we zo de balans, waarmee we stabiliteit waarborgen en onze doelen realistisch en haalbaar houden binnen de actuele situatie.

Financiële situatie op langere termijn

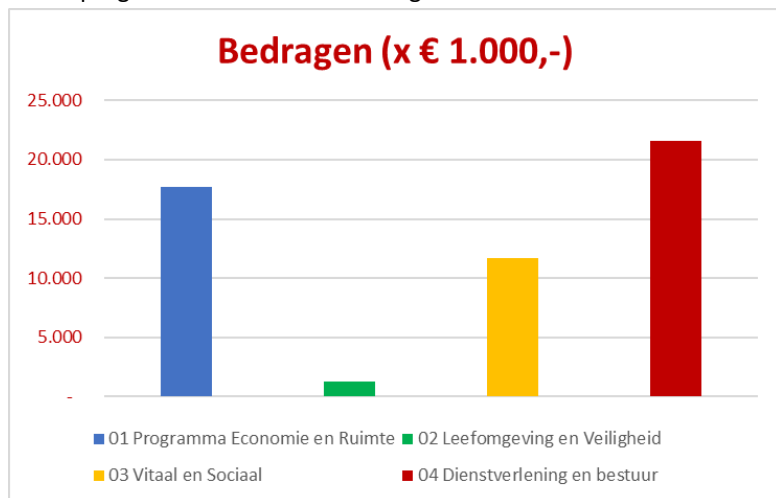
De prognose van het resultaat over 2025 geeft net als bij de jaarrekening 2024, een vertekend beeld van de werkelijke gemeentefinanciën voor de komende jaren. Vanaf 2029 is namelijk sprake van een structureel tekort in de gemeentefinanciën. Voor de jaren 2026, 2027 en 2028 is de begroting incidenteel sluitend. De tekorten worden onder andere veroorzaakt door landelijke kortingen op het gemeentefonds. De opgaven voor de gemeente zijn groot waarbij de financiën van de gemeente onder zware druk staan. Daarbovenop komt nog dat gemeenten wettelijke taken krijgen opgelegd van het Rijk, zonder dat daar voldoende budget tegenover staat. Voorbeeld hiervan is de jeugdzorg. Dit zien we ook terug in de knelpunten voor de begroting 2026.

Prognose resultaat 2025 voor bestemming per programma

Onderstaande tabel en grafiek daaronder laat per programma het resultaat voor bestemming zien.

Programma (bedragen x € 1.000)	prognose resultaat
01 Programma Economie en Ruimte	17.694
01.1 Economie en werkgelegenheid	1.865
01.2 Mobiliteit	9.304
01.3 Wonen	6.525
02 Leefomgeving en Veiligheid	1.256
02.1 Kwaliteit van de leefomgeving	-632
02.2 Veiligheid	1.888
03 Vitaal en Sociaal	11.689
03.1 Werk en inkomen	9.009
03.2 Onderwijs	146
03.3 Welzijn, gezondheid en zorg	1.951
03.4 Sport en bewegen	699
03.5 Cultuur	-116
04 Dienstverlening en bestuur	21.577
04.1 Dienstverlening	507
04.2 College, raad, wijkvernieuwing	3.448
04.3 Algemene inkomsten en post onvoorzien	13.104
04.4 Overhead en ondersteuning organisatie	4.518
Eindtotaal	52.216

De prognoses lichten we toe in de hoofdstukken per programma verderop in dit document, daarom beperken wij ons hier tot de prognose van de resultaten in grafiek- en tabelvorm.

Beïnvloedbaarheid resultaat

Met de ingang van de VGR 2024-II is de werkwijze rondom meerjarige projecten aangepast in het kader voor resultaatbepaling en resultaatbestemming. Deze bedragen worden naar de Algemene Bestemmingsreserve geboekt. Daarnaast is in de financiële verordening 2024 vastgelegd dat we resultaten op samenwerkingsverbanden en middelen gemeentefonds bij de decembercirculaire bij de jaarrekening aan de reserve budgetoverheveling mogen toevoegen. Deze resultaten zijn daarom in onze prognose op nul gesteld.

Besteedbaar resultaat

Het resultaat wordt onderverdeeld in een zevental resultaat categorieën. Per categorie gelden regels voor de besteedbaarheid hiervan. Dit is vastgelegd in het kader voor [resultaatbepaling en resultaat bestemming](#), welke voor de meerjarige projecten onlangs is gewijzigd.

Resultaatcategorie (bedragen x 1.000 euro)	Verwacht resultaat	Besteedbaar	Niet besteedbaar
Bijzonder resultaat	3.046	-	3.046
Hervormingen	-	-	-
Inc midd GemFnds	4.076	-	4.076
Intensiveringen	7.350	4.500	2.850
Meerjarig project	-	-	-
Regulier/overig	27.144	27.144	-
Samenwerkingsverbanden	-	-	-
Inzet begroting 2027	10.600	-	10.600
Totaal resultaat	52.216	31.644	20.572

Om u een compleet beeld te geven welke bedragen er voor de meerjarige projecten in de Algemene Bestemmingsreserve worden geboekt, ziet u hieronder een tabel met de resultaten.

Meerjarig project	Verwacht resultaat
Actieplan Huiselijk geweld	535
Meerjarenproject SBR	43
Meerjarig project preventie en transformatie jeugdzorg	800
Migratie E-suite	2.689
Project AfvalBOR24	125
Slavernij herdenkingmonument	400
Vervanging Dafinci	-16
Wet open overheid	457
Totaal resultaat	5.033

Daarnaast hebben we nu zicht op de volgende resultaten op samenwerkingsverbanden, welke we bij de jaarrekening willen toevoegen aan de reserve budgetoverheveling.

Samenwerkingsverbanden	Verwacht resultaat
Maatschappelijk Opvang	2.639
Akkoord van Groningen	300
Veiligheidshuis toevoeging reserve budgetoverheveling	229
Totaal resultaat	3.168

Hieronder ziet u in diverse tabellen hoe de niet besteedbare resultaten en de resultaten op de intensiveringen tot stand zijn gekomen.

Inc midd GemFnds	Verwacht resultaat
Doorontwikkeling iederz	997
Schuldhelpverlening Inc.midd.	1.061
Sociale Agenda Ny Begun	600
Nieuwkomers	600
Participatiewet in balans	818
Totaal resultaat	4.076
Bijzonder resultaat	Verwacht resultaat
Grondbedrijf	1.781
Exploitatie Meerstad	-810
Stadshavens	1.000
Suikerzijde	1.000
Vrijval kapitaallasten	75
Totaal resultaat	3.046

Intensiveringen	Verwacht resultaat	Besteedbaar	Niet besteedbaar
Flexwonen	4.500	4.500	
Groningen Geeft Energie	1.500		1.500
Meer Betaalbaar Wonen	800		800
Skaeve Huse	-200		-200
Transitiefonds gesubsidieerde instellingen	750		750
Totaal resultaat	7.350	4.500	2.850

Onzekerheden in de prognose

Regeling Vervroegde Uittreding

In de CAO 2024 is de RVU opgenomen en is er een voorziening voor gevormd welke in 2024 gedekt werd uit Duurzame inzetbaarheid. Uit de nieuwe CAO onderhandeling blijkt dat deze huidige regeling zal worden afgeschaft per 31-12-2025. Aanvragen RVU kunnen tot 31-12-2025 worden gedaan en lopen dan maximaal door tot 31-12-2028. In de nieuwe CAO is daarnaast opgenomen dat er nieuwe RVU regeling komt voor zware beroepen. Op dit moment is een schatting gemaakt van een benodigde dotatie van 500 duizend euro. De definitieve dotatie wordt aan het einde van het jaar duidelijk.

Kosten ICT dienstverlening

Op dit moment zijn kosten zijn gebaseerd op geleverde dienstverlening en werkzaamheden van de huidige leverancier. De kosten in het kader van voorbereidende werkzaamheden van de transitie naar nieuwe leveranciers voor het resterende jaar, zijn lastig in te schatten aangezien hier per ingediende aanvraag bij de huidige leverancier afspraken over worden gemaakt.

Voorziening wachtgelden en pensioenen ex-wethouders (APPA)

Voor de dekking van wachtgeldverplichtingen van voormalig politieke ambtsdragers hebben wij een voorziening getroffen. Ook voor de dekking van pensioenlasten van (oud-)wethouders hebben we een voorziening. De hoogte van de pensioenvoorziening kan pas bepaald worden na het verschijnen van de decembercirculaire, op basis van de op dat moment geldende rentestand. Voor de wachtgeld voorziening is dit afhankelijk van het beroep dat per einde jaar nog op de voorziening wordt gedaan.

Opbrengsten producten zakelijke dienstverlening

Door de invoering van een nieuw planning-, rooster- en facturatiesysteem per 1 mei 2025 heeft de facturatie van de zakelijke dienstverlening vertraging opgeleverd. De juistheid en de volledigheid van de opbrengsten is hierdoor niet geheel zeker en kan gedurende het jaar nog afwijken.

Doorbelasten nutskosten sportparken

Ook in 2025 berekenen we de nutskosten van het jaar daarvoor door aan verenigingen. Omdat de prijzen van energie enorm zijn gestegen zal deze rekening voor de verenigingen een flinke tegenvaller zijn.

Programma's

Programma 1: Economie en Ruimte

Economische ontwikkelingen

De concept macro Economische Verkenning van het CPB uit juli 2025 beschrijft hoe geopolitieke onzekerheden, zoals grillig Amerikaans handelsbeleid en gewapende conflicten, de wereldeconomie verstoren. Dit leidt tot verschuivingen in handelsstromen en onrust op financiële markten. En hoewel Nederland nog beperkt geraakt wordt, blijft de onzekerheid groot. De Nederlandse economie groeit gematigd in 2025, vooral door stijgende koopkracht en overheidsbestedingen. Het CBS zag de economie groeien met 0,1% in het tweede kwartaal van 2025, waarmee al vijf kwartalen op rij een afvlakkende groei zichtbaar is.

Netcongestie

Netcongestie heeft een brede impact op de samenleving en blijft voorlopig een uitdaging. Ondanks deze beperkingen wordt er doorgewerkt aan woningbouw, economische ontwikkeling, voorzieningen en verduurzaming. Naast het versterken van het elektriciteitsnet wordt ingezet op slimmer gebruik ervan. Totdat de netverzwaring is voltooid, worden alternatieve oplossingen gezocht om maatschappelijke en economische initiatieven toch mogelijk te maken. Dit gebeurt op basis van het handelingsperspectief van september 2025, in samenwerking met Enexis, Tennet, Groningen Stroomt Door! en andere experts. De coördinatie ligt bij de taskforce Netcongestie.

Deelprogramma 1.1: Economie en werkgelegenheid

Vrijtijdseconomie

Samen met ondernemers, de cultuursector en Marketing Groningen willen we de Vrijtijdseconomie (VTE) versterken. Daarvoor zijn acties gestart om de vrijetijdseconomie strategisch beter te benutten. Onder andere door Groningen gezamenlijk te profileren als een aantrekkelijke plek van rust én reuring, het stimuleren en professionaliseren van ondernemerschap via nauwe samenwerking tussen ondernemers, de cultuursector, overheden en Marketing Groningen, het op peil houden en waar mogelijk versterken van het cultuuraanbod, het benutten van regionale "parels" en het spreiden van de druk op populaire locaties door het vrijetijdsaanbod te verbreden en de diversiteit ervan te vergroten.

Vestigingskader en woningbouwopgave

Het in mei vastgestelde vestigingskader wordt toegepast bij vestigingsvragen van bedrijven. Vanaf medio 2026 kunnen ondernemers zelf via de website van de gemeente aan de hand van de criteria uit het kader online een eerste beoordeling doorlopen.

Door de Regio Groningen-Assen (RGA) wordt onderzoek gedaan naar een nadere duiding van de verwachte 28.000 banen volgend uit de woningbouwopgave tot 2040 van 35.000 woningen binnen de RGA.

Integrale aanpak toekomstbestendige bedrijventerreinen (TBBT)

Op bedrijventerrein Euvelgunne werken lokale partners samen aan een koplopersproject waarin reststromen worden omgezet in nieuwe, waardevolle toepassingen. Het eerste resultaat is een circulair nachtkastje, gemaakt van hout- en plasticreststromen die anders zouden worden weggegooid, geproduceerd door mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt, en verhuurd via een Product-as-a-Service-model door een van de deelnemende bedrijven. Daarnaast krijgen metaalstromen een nieuw leven door deze te verwerken tot granulaat en opnieuw in te zetten in maakprocessen.

Op Zuid-Oost is via een enquête de behoefte aan laadinfrastructuur opgehaald. Op basis van de resultaten kunnen samen met bedrijvenvereniging Zuid-Oost projecten worden gestart.

Ontwikkelaar MWPO werkt aan een visie voor het gebied De Halm waar tot dit jaar kartonfabriek Solidus was gevestigd.

Resultaten

Wat willen we bereiken (resultaten)		Behalen we onze doelen
Doel 1: Het behouden en creëren van werkgelegenheid		
Het behouden en creëren van duurzame en innovatieve werkgelegenheid & Faciliteren van toekomstige economische groei		
Toelichting: De werkgelegenheidscijfers voor 2024 vielen lager uit dan verwacht, al volgden ze wel de landelijke gemiddelde stijging. Voor 2025 lijkt die landelijke groei verder af te zwakken, waardoor de beoogde werkgelegenheidscijfers uit de begroting waarschijnlijk niet gehaald zullen worden.		
Doel 2: Van economische groei naar brede welvaart		
Investeren in de economie van morgen		
Toelichting: Netcongestie vormt een serieuze belemmering voor de uitgifte van beschikbare kavels binnen de gemeente. Ook bij gevestigde ondernemers bouwt het probleem zich op, omdat verduurzamings- of uitbreidingsplannen hierdoor worden vertraagd. Toch zal netcongestie landelijk ook in de komende jaren een hardnekkige uitdaging blijven. De gemeente werkt daarom samen met ondernemers aan initiatieven om de bestaande ruimte zo efficiënt mogelijk te benutten en het energieverbruik te verlagen.		
Vergroenen, biodiverser maken en verduurzamen van bedrijventerreinen		
Toelichting: Het gebiedsgericht vergroenen, biodiverser maken en verduurzamen van bedrijventerreinen verloopt minder snel dan gedacht. Dit komt enerzijds door netcongestie, maar vaak ook aan het nog ontbreken van een gevoel van urgentie bij ondernemers. Daarom blijven we samen met de bedrijvenverenigingen zoeken naar koplopers (goed voorbeeld doet goed volgen). De uitwerking van de Hunzevisie op Driebond is daarvan een goed voorbeeld.		
Op naar een volledig circulaire economie		
Toelichting: het merendeel van de ondernemers is nog niet bezig met het circulair maken van de eigen bedrijfsprocessen. Daarvoor ontbreekt nog vaak een gevoel van urgentie.		
Grondzaken: Zie Paragraaf 7: Grondbeleid .		

Prestatie-indicatoren

Met de prestatie-indicatoren wordt de prognose van de uitvoering van ons beleid in dit beleidsveld weergegeven. De gerealiseerde doelstellingen worden hier niet gemeld. Wij geven alleen een toelichting op verwachte afwijkingen in de uitvoering. Met de volgende indicator(en) wordt de voortgang van de uitvoering van ons beleid gemeten.

Prestatie-indicator(en)	Beoogd 2025	Prognose 2025
Aantal uitgevoerde bedrijfsbezoeken	600	
Toelichting: Door openstaande vacatures binnen de directie Economische Zaken en additionele vragen en dossiers, zoals de ontwikkeling Vrijtijdseconomie en Masterplan Campussen, staat het beoogd aantal uitgevoerde bedrijfsbezoeken onder druk.		

Financiële toelichting

Deelprogramma 1.1 Economie en werkgelegenheid	Primitieve begroting 2025	Actuele begroting 2025	Prognose VGR 25-2	Verwachte afwijking VGR 2025
lasten	47.116	47.116	45.607	1.509
baten	10.901	10.901	11.555	654
Reserve mutaties				
Totaal toevoegingen	0	0	0	0
Totaal onttrekkingen	0	0	0	0
Totaal deelprogramma 1.1	-36.215	-36.215	-34.052	2.163

Toelichting van het verschil tussen de actuele begroting 2025 en de prognose 2025 (alleen bij verschillen in baten en lasten > 500 duizend euro).

1.1 Economie en werkgelegenheid	Lasten	Baten
Suikerzijde	1.000	
Op 21 december 2022 heeft de raad de gebiedsbegroting De Suikerzijde vastgesteld. Gedurende de exploitatieperiode van de gebiedsbegroting kan incidenteel vrijval van financiële middelen plaatsvinden. Deze incidentele vrijval wordt conform dit raadsbesluit gestort in de bekleemde reserve Suikerzijde.		
Grondbedrijf	316	655

1. Herzieningen grondexploitaties (N 1,1 miljoen euro)

In het derde kwartaal van 2025 zijn de grondexploitaties herzien. Deze herziening wordt tegelijkertijd met de begroting 2026 voorgelegd aan de raad. Hieruit komt een benodigde aanvulling op de beschikbare verliesvoorziening naar voren van ca. 1,1 miljoen euro.

2. Verliesvoorziening ivm voorbereidingskredieten > 5 jaar. (N 600 duizend euro)

Het BBV schrijft voor, dat als er sprake is van voorbereidingskredieten waarvan de grondexploitatie niet binnen 5 jaar is vastgesteld, er een voorziening moet worden getroffen voor de 1e jaarschijf. Voor de plankostenkredieten die in 2025 een langere looptijd kennen dan 5 jaar, wordt nu voor de jaarschijf 2020 een verliesvoorziening opgenomen. Dekking hiervan komt uit de reserve Grondzaken.

3. Overige exploitatieresultaten Grondbedrijf (V 2,7 miljoen euro)

In de begroting 2025 is 2,5 miljoen euro opgenomen voor dekking van eventuele afwaarderingen van aangekocht strategisch vastgoed en tekorten in de exploitatie. Voor 2025 verwachten wij dat 2 miljoen euro van dit budget niet wordt ingezet. Hierin zit nog een onzekerheid ten aanzien van ons bezit; in het vierde kwartaal vinden de nodige taxaties plaats waaruit nog resultaten naar voren kunnen komen.

Daarnaast verwachten wij een aantal kleinere resultaten voor het Grondbedrijf:

- Erfpacht (V 0,4 miljoen euro), door gestegen inkomsten als gevolg van nieuw vastgestelde canonbedragen;
- Tuingronden (V 0,3 miljoen euro), door niet-begrote verkoopopbrengsten en recht van opstal;
- Strategisch bezit (V 0,4 miljoen euro), door boekwinst op een drietal verkochte percelen;
- Exploitatie Meerstad (N 0,8 miljoen euro), door extra afschrijvingen over 2024 en nieuwe activeringen in 2025;
- Gemeentelijk Ontwikkelbedrijf (V 0,4 miljoen euro), in de begroting 2025 is vooralsnog 500 duizend euro beschikbaar gesteld voor de organisatie van het ontwikkelbedrijf om meer publieke regie op de vastgoedmarkt te kunnen voeren. Op basis van een uitwerking van het werkplan voor het

ontwikkelbedrijf kan worden bepaald wat nodig is voor de volgende jaren en welke dekkingmogelijkheden beschikbaar zijn. Naar verwachting zal deze uitwerking van het werkplan nog niet zijn afgerond dit jaar, waardoor een deel van de beschikbare middelen niet zal worden besteed in 2025. De uitwerking van het werkplan zal doorlopen in 2026. Bij de begroting 2026 komen we hierop terug.

Deelprogramma 1.2: Mobiliteit

Met het Openingsfestival Zuiderplantsoen op 13 september 2025 is de afronding van het project Aanpak Ring Zuid officieel een feit geworden. Met een nieuwe Zuidelijke Ringweg inclusief een ongelijkvloers Julianaplein zijn de bereikbaarheid, doorstroming, leefbaarheid en veiligheid in onze regio zijn voor de toekomst gewaarborgd. Behalve een gedeelte van de Westelijke Ringweg is inmiddels de hele ringweg ongelijkvloers.

Met betrekking tot het verder ongelijkvloers maken van de Westelijke Ringweg zijn in het voorjaar grote stappen gezet. Samen met het Rijk en de Provincie Groningen werken we in dit kader hard aan de gebiedsgerichte ontsluiting van de Westflank. Dat is hard nodig, mede als gevolg van de bouw van meer dan 11.000 nieuwe woningen aan de westkant van de stad.

De 64-daagse buitendienststelling van het Hoofdstation (van 10 mei tot en met 12 juli) is bijna geruisloos voorbijgegaan. In deze periode is hard gewerkt aan de reizigerstunnel en de bustunnel en tevens zijn de regionale sporen aan elkaar verbonden. Sinds de zomer is het Hoofdstation voor de regionale treinen van Arriva daarmee niet langer het begin- of eindpunt, maar de treinen rijden door: vanuit Eemshaven naar Bad Nieuweschans, vanuit Leeuwarden naar Groningen Europapark en vanuit Delfzijl naar Veendam. Deze doorkoppeling zorgt voor minder overstappen en daarmee is een langgekoesterde wens in vervulling gegaan.

In het kader van onze Mobiliteitsvisie zijn er de afgelopen periode forse stappen gezet. Zo heeft de raad vlak voor de zomer de Routekaart Openbaar Vervoer Groningen 2025-2040 vastgesteld. Daarmee zijn alle vijf uitvoeringsprogramma's van de Mobiliteitsvisie nu gereed. Steeds meer onderdelen uit deze uitvoeringsprogramma's zijn bovendien in voorbereiding of uitvoering. Het gaat daarbij concreet om het versneld invoeren van 30 km/uur in onze gemeente, de aanleg van nieuwe voet- en fietspaden, fietsstraten en fietsenstallingen, maar ook maatregelen die ervoor moeten zorgen dat we in 2035 als gemeente CO2-neutraal zijn zoals de invoering van de zero emissiezone voor bestel- en vrachtauto's in de binnenstad op 1 april 2025.

Net zoals veel andere steden in ons land wil Groningen al langere tijd (juridische) maatregelen kunnen nemen tegen de overlast van fatbikes. Dit is lastig gebleken, omdat fatbikes juridisch gezien onder dezelfde categorie vallen als e-bikes. Het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat werkt momenteel aan een wetswijziging die ervoor moet zorgen dat jongeren op een fatbike én een e-bike tot 18 jaar verplicht een helm moeten dragen. Waarschijnlijk wordt deze wetswijziging in 2027 van kracht.

Financiële toelichting

	Primitieve begroting 2025	Actuele begroting 2025	Prognose VGR 25-2	Verwachte afwijking VGR 2025
Deelprogramma 1.2 Mobiliteit				
lasten	49.175	49.175	45.826	3.350
baten	35.636	35.636	41.591	5.955
Reserve mutaties				
Totaal toevoegingen	0	0	0	0
Totaal onttrekkingen	0	0	0	0
Totaal deelprogramma 1.2	-13.539	-13.539	-4.235	9.305

Toelichting van het verschil tussen de actuele begroting 2025 en de prognose 2025 (alleen bij verschillen in baten en lasten > 500 duizend euro).

1.2 Mobiliteit	Lasten	Baten
Parkeerbedrijf	3.100	5.354
De baten nemen toe met ca. 5,3 miljoen euro ten opzichte van de begroting. Dit wordt onder meer verklaard door een toename van de opbrengsten uit belparkeren met 1,9 miljoen euro, deels als gevolg van aanpassingen van het beleid en de op dat vlak behoedzaam opgestelde begroting. Daarnaast leveren de aanpassingen van de bezoekersvergunningen meer op dan verwacht bij de begroting (0,8 miljoen euro). Ook nemen de opbrengsten uit (dag)vergunningen met 0,7 miljoen euro toe, o.a. door uitbreiding van het gebied met betaald parkeren. Tot slot stijgen de opbrengsten door hogere bezoekersaantallen in de parkeergarages (1,7 miljoen euro). Aan de lastenkant verwachten we een voordeel van 3,1 miljoen euro. Dit bestaat vooral uit het verwachte incidentele voordeel van 2,6 miljoen euro dat ontstaat doordat de lasten worden verhoogd in de begroting al naar gelang de begrote opbrengsten stijgen. Dit terwijl de werkelijke lasten niet stijgen. Daarnaast verwachten we lagere lasten als gevolg van vertraging in de realisatie van de fietsenstalling aan de zuidzijde van het station (0,4 miljoen euro).		
Parkeerhandhaving		600
Door uitbreiding van de tijden en gebieden met betaald parkeren stijgt het aantal naheffingsaanslagen parkeerbelasting. Dit leidt tot hogere verwachte baten van 0,6 miljoen euro.		

Deelprogramma 1.3: Wonen

De druk op de woningmarkt in gemeente Groningen blijft onverminderd groot. De onveranderde situatie (hoge bouwkosten en schaarste aan personeel) zorgen blijvend voor een stevige uitdaging. De realisatie van nieuwe woningen blijft hierdoor achter bij de planning.

Naast zorgen voor voldoende woningen in diverse segmenten hebben we ook aandacht voor een goede leefomgeving in de wijken.

Daarnaast focussen we ons op de groeiende groep ouderen en kwetsbare bewoners en hun woonbehoefte in combinatie met passende zorg. In het uitvoeringsprogramma bij de woonzorgvisie gaan we hier – samen met de corporaties en zorgpartijen – nader op in. Daarnaast blijven jongeren en (internationale) studenten een belangrijke doelgroep in de stad.

Vanwege de druk op de woningmarkt zetten we ook in op het aanpakken van ongewenst verhuurgedrag en huurprijsbescherming in het gereguleerde segment. Daarnaast houden we toezicht en handhaven we het woninggebruik van de bestaande woningvoorraad op basis van de Huisvestingsverordening. Dit zorgt ervoor dat het woningaanbod beschikbaar en betaalbaar blijft voor de diverse doelgroepen.

Tenslotte zoeken we naar mogelijkheden hoe we van netbewust, biobased en circulaire bouwen Het Nieuwe Normaal kunnen maken in de invulling van onze gebieds-ontwikkelingen. We bereiden een beleidsvoorstel voor waarin we netbewust, biobased en circulair bouwen willen laten samen komen, voor zowel gemeentelijk maatschappelijk vastgoed, infrastructuur en woningbouw. Indien mogelijk komt hierin ook een koppeling met CO2 beprijzing.

Ondertussen werkt programma wonen aan een nieuwe visie op volkshuisvesting voor de periode 2026 - 2030 en verder. Hierin wordt nadere invulling geven aan de aanpak van bovengenoemde uitdagingen.

Resultaten

Wat willen we bereiken (resultaten)	Behalen we onze doelen
-------------------------------------	------------------------

Stimuleren woningmarkt	
Toevoegen van voldoende woningen (gemiddeld 1.500 per jaar tot en met 2030).	
Toelichting: In 2025 lijken we deze aantallen niet te halen o.a. door externe factoren als hoge bouwkosten, personeelstekorten.	
We willen dat er voortgang geboekt wordt in de versterkingsoperatie, waarbij de bewoner centraal staat en waarbij de bewoner, dorpen en buurten sterker uit de versterking komen.	
Toelichting: We hebben hier aandacht voor vanuit programma Versterken en Vernieuwen. De uitvoering ervan ligt bij IMG en NCG. De versterkingsoperatie is complex, maar maakt wel stappen vooruit. Voor de nieuwbouwprojecten is planvorming gestart.	
Toevoegen van netto gemiddeld 200 - 240 sociale huurwoningen.	
Toelichting: De jaarlijkse toevoeging van netto 200–240 sociale huurwoningen wordt momenteel niet gehaald. Dit knelt direct met de ambities uit de Uitvoeringsagenda Wonen en Zorg en belemmert het huisvesten van zowel aandachtsgroepen als ouderen.	

Doelgroepen	
Voldoende woningen voor (zorgbehoevende) ouderen en kwetsbare groepen.	
Toelichting: Er is nog beperkte doorstroming en onvoldoende passend aanbod voor (zorgbehoevende) ouderen en aandachtsgroepen. Pilot Beter Anders Wonen start dit jaar.	
Kwaliteit en duurzaamheid	
We willen duurzame, energie-neutrale woningen	
Toelichting: Er worden steeds meer bestaande woningen nageïsoleerd tot de energiestandaard en aangesloten op het warmtenet. Tevens is het goed nieuws dat de isolatieaanpak van Nij Begun nu geopend is voor particuliere woningeigenaren en dat biobased isolatiematerialen, door ons aandringen, zijn opgenomen in het maatregelenboek. Bij nieuwbouwprojecten ontstaat er door netcongestie steeds meer aandacht voor het verlagen van de primaire energievraag van woningen en de mogelijkheden van netbewust en biobased bouwen wordt nadrukkelijk onderzocht om zo snel mogelijk geïmplementeerd te worden.	

Prestatie-indicatoren

Bij deelprogramma 1.3 Wonen hebben we geen prestatie-indicatoren opgenomen

Financiële toelichting

Deelprogramma 1.3 Wonen	Primitieve begroting 2025	Actuele begroting 2025	Prognose VGR 25-2	Verwachte afwijking VGR 2025
lasten	54.624	57.491	48.965	8.526
baten	30.616	30.616	28.616	-2.000
Reserve mutaties				
Totaal toevoegingen	600	1.088	1.088	0
Totaal onttrekkingen	32	947	947	0
Totaal deelprogramma 1.3	-24.576	-27.016	-20.490	6.526

Toelichting van het verschil tussen de actuele begroting 2025 en de prognose 2025 (alleen bij verschillen in baten en lasten > 500 duizend euro).

1.3 Wonen	Lasten	Baten
Bouwleges		-2.000
Na de invoering van de Omgevingswet in 2024 hebben we nog onvoldoende ervaringscijfers voor een goede raming van de opbrengsten. In 2024 was de opbrengst 2 miljoen euro lager dan begroot. Halverwege 2025 is de opbrengst lager dan halverwege 2024. Daarom nemen we voorzichtigheidshalve een prognose op waarin we ook in 2025 rekening houden met een opbrengst die 2 miljoen euro lager is dan begroot.		
Flexwonen	4.500	
In de begroting 2024 is een incidentele gemeentelijke bijdrage van 4,5 miljoen euro opgenomen voor de realisatie van circa 150 flexwoningen. Deze bijdrage is bedoeld ter ondersteuning van een gezamenlijke inspanning met het Rijk en woningcorporaties om op korte termijn extra woonruimte te creëren en de druk op de woningmarkt te verlichten. Deze middelen zijn in 2024 niet besteed, omdat het Ministerie van Justitie en Veiligheid bezig was met een herziening van de landelijke aanpak voor doorstroomlocaties. De middelen zijn via resultaatbestemming bij de jaarrekening 2024 overgeheveld naar de begroting 2025. Inmiddels heeft het Rijk een regeling opengesteld en zijn wij in gesprek met de corporaties hierover. Wij verwachten de 4,5 miljoen euro in 2025 niet in te zetten, aangezien de realisatie van de woningen volgens de huidige planning in 2026 zal plaatsvinden. We komen hier op een later moment terug bij uw raad.		
Stadshavens	1.000	
De gebiedsontwikkeling van de Stadshavens bevindt zich nog in de opstartfase. Vandaar dat wij dit jaar lagere kapitaallasten verwachten dan begroot. Conform het raadsbesluit over de samenwerkingsovereenkomst Stadshavens wordt deze incidentele vrijval toegevoegd aan de reserve SIF.		
Meer betaalbare woningen	800	
Op basis van het initiatiefvoorstel voor de bouw van 2.500 extra betaalbare woningen in de gemeente Groningen heeft de raad extra financiële middelen vrijgemaakt. Voor 2025 gaat het om 900 duizend euro. Ter ondersteuning van dit voorstel is in 2025 het Betaalbaar Wonen Fonds (BWF) opgericht. Om koopwoningen voor inwoners betaalbaar te maken geven we uitvoering aan de regeling KoopGarant Gemeente Groningen, zoals in het raadsbesluit Toepassing Koopgarant is vastgesteld. Momenteel worden projecten geselecteerd waarop KoopGarant op korte termijn kan worden toegepast. De verwachting is dat in de loop van 2025 aanwijfsbesluiten kunnen worden genomen, waardoor de regeling van toepassing wordt op de woningen binnen deze projecten. De niet-bestede middelen worden, conform het eerdergenoemde raadsbesluit, toegevoegd aan de bestemmingsreserve Betaalbaar Wonen Fonds. Op deze manier wordt er gespaard, zodat er op termijn meer betaalbare woningen aan de woningvoorraad in Groningen kunnen worden toegevoegd.		
Programma energie	1.500	
Voor het programma Energie is in de begroting een incidenteel werkbudget van 3 miljoen euro beschikbaar gesteld. Dit jaar verwachten we hiervan 1,5 miljoen euro te besteden.		

De overige besteding kon worden gedekt vanuit de inzet van de toegekende middelen vanuit de regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat en energiebeleid (CDOKE). Hierdoor verwachten we de helft van dit werkbudget (1,5 miljoen euro) niet in te zetten in 2025. Dit bedrag gaan we inzetten als werkbudget voor 2026.

Energietarieven maatschappelijk vastgoed	625
---	-----

De lagere lasten zijn onder meer het gevolg van energietarieven die lager uitvallen dan waarmee in de begroting rekening is gehouden. Daarnaast was een stelpost van 0,5 miljoen euro opgenomen voor het opvangen van verwachte stijgingen van de aansluit- en transportkosten.

Programma 2: Leefomgeving en Veiligheid

De leefomgeving van onze inwoners is een belangrijk speerpunt. Dit houdt in dat we aangename, geborgen en veilige wijken en dorpen creëren. Vanzelfsprekend speelt de klimaatverandering hierin een grote rol. Dit zorgt er namelijk voor dat de wereld om ons heen verandert en leefgebieden van zowel, mens, dier als natuur aangetast worden.

In 2050 is de gemeente Groningen klimaatbestendig. Dat betekent dat de gevolgen van hittestress en wateroverlast zoveel als mogelijk worden beperkt, maar dat onze inwoners ook weerbaar zijn tegen deze gevolgen. De openbare orde speelt een grote rol in de leefomgeving van onze inwoners. Het organiseren van lokale veiligheid is complex. Onze missie om een aantrekkelijk en leefbaar Groningen te realiseren, kunnen we alleen samen met inwoners, politie, handhavers jongerenwerkers en vele andere partijen realiseren. Daarnaast focussen we ons op een goede balans tussen preventie en repressie. Bij de herinrichting van de openbare ruimte werken we samen met inwoners om straten leefbaar, aantrekkelijk en veilig te maken. Hiervoor gebruiken we de Ontwerpleidraad.

Deelprogramma 2.1: Kwaliteit van de leefomgeving

Om groen en bomen te borgen in nieuwe projecten, hebben we in 2025 groennormen ontwikkeld. Dit is belangrijk om ons als gemeente aan te passen aan een veranderend klimaat, afnemende biodiversiteit en de gezondheid en het welzijn van onze inwoners te bevorderen. Met het omgevingsprogramma groennormen start gemeente Groningen met het reguleren van groen. Parallel aan het omgevingsprogramma groennormen werken we aan het Bomenplan; de actualisatie van de bomenstructuurvisie Sterke Stammen en het bomenbeleidsplan Haren. We werken aan een toename van de boomkroonbedekking, als fundament voor een gezonde, leefbare en klimaatbestendige stad.

Als gevolg van klimaatverandering, energietransitie, afname van biodiversiteit, de noodzakelijke verduurzaming van de landbouw en de groei van de stad, is behoefte aan meer grip hoe om te gaan met het landschap. In 2025 werken we aan een landschapskoers. Met de Landschapskoers geven we richting aan een nieuw perspectief voor ons landschap, met aandacht voor de historische waarden en voor de waarden van de toekomst. Ook werken we in 2025 aan een uitvoeringsagenda toekomstbestendige landbouw. Dit is één van de acties uit de Agenda Landelijk Gebied voor een duurzaam buitengebied.

Om te kunnen voldoen aan de toenemende vraag naar energie, gaat Enexis het energienet verzwaren. Er komen ongeveer 770 elektriciteitshuisjes in de gemeente Groningen. De gemeente faciliteert Enexis bij deze opgave en zorgt er tevens voor dat bij de verzwaringsoperatie ook aandacht is voor de ruimtelijke kwaliteit van de openbare ruimte. Hiervoor ontwikkelen we een handreiking. Met deze handreiking kunnen we sneller afwegen wat een geschikte plaats is voor een transformatorhuisje.

In 2025 onderzoeken we hoe we de kwaliteit van bodem, water, lucht, licht en geluid verder kunnen verbeteren. We hebben ons aangesloten bij het Schone Lucht akkoord en maken een uitvoeringsplan luchtkwaliteit. We onderzoeken de aanwezigheid van lood en PFAS in de bodem in onze gemeente en de risico's die dat mogelijk met zich meebrengt.

Resultaten

Wat willen we bereiken (resultaten)	Behalen we onze doelen
Afval	
Het aanjagen van een circulaire economie door het bevorderen van regionale hoogwaardige verwerking van de ingezamelde grondstofstromen Toelichting: De realisatie van de circulariteitshub heeft vertraging opgelopen door het herijken van het programma van eisen, de mogelijke beschikbaarheid van een aangrenzend perceel en nog te maken afspraken met de Werkppo. De definitieve kredietaanvraag aan de raad zal in het derde kwartaal van 2026 worden ingediend.	

Prestatie-indicatoren

Met de prestatie-indicatoren wordt de prognose van de uitvoering van ons beleid in dit beleidsveld weergegeven. De gerealiseerde doelstellingen worden hier niet gemeld. Wij geven alleen een toelichting op verwachte afwijkingen in de uitvoering. Met de volgende indicator(en) wordt de voortgang van de uitvoering van ons beleid gemeten.

Prestatie-indicator(en)	Beoogd 2025	Prognose 2025
Leefkwaliteit		
% urgente wateroverlast- en hittestresslocaties aangepakt TOELICHTING: Urgente wateroverlast- en hittestresslocaties is gedefinieerd in de Uitvoeringsagenda 'Klimaatbestendig Groningen 2020-2024'. De indicator is in 2021 opgesteld op basis van specifieke urgente hittestress en wateroverlastlocaties. Uitgaande van een doorlooptijd van vier jaar, dus 25% per jaar aangepakt. Om de oorzaken van wateroverlast beter te kunnen duiden, is nader onderzoek uitgevoerd. Hierbij zijn ook oplossingsrichtingen in kaart gebracht. Uit dit onderzoek is gebleken dat maatregelen veelal niet op de specifieke plek, maar in grotere gebieden toegepast moeten worden om het probleem op te lossen. Het gebied beslaat ongeveer 1/3 van het bebouwde gebied in de gemeente. Daarmee is de opgave in beoogde doorlooptijd en financiering aangepast. Het percentage van aangepakte locaties is daarom aanzienlijk lager dan destijds werd verwacht bij het opzetten van deze indicator. Deze constatering nemen we mee in de herijking van de Uitvoeringsagenda Klimaatbestendig Groningen in 2025.	20%	
Oppervlakte m² groene daken gesubsidieerd TOELICHTING: Met de uitbreiding van de groene daken subsidie naar een klimaatsubsidie in 2022 is de bijdrage verspreid over de verschillende klimaatadaptieve maatregelen. Zo heeft er 6550 m² verharding plaatsgemaakt voor groen, is 20.000 m² dakoppervlak afgekoppeld en 760 m² groene gevels toegevoegd, 221m³ waterberging gerealiseerd en 140 bomen aangeplant met behulp van de subsidie.	10.800	

Financiële toelichting

Deelprogramma 2.1 Kwaliteit van de leefomgeving	Primitieve begroting 2025	Actuele begroting 2025	Prognose VGR 25-2	Verwachte afwijking VGR 2025
lasten	256.746	135.181	135.454	-272
baten	39.490	78.425	78.063	-361
Reserve mutaties				
Totaal toevoegingen	30	571	571	0
Totaal onttrekkingen	182	182	182	0
Totaal deelprogramma 2.1	-217.105	-57.146	-57.779	-634

Toelichting van het verschil tussen de actuele begroting 2025 en de prognose 2025 (alleen bij verschillen in baten en lasten > 500 duizend euro).

2.1 Kwaliteit leefomgeving	Lasten	Baten
Inzamelen bedrijfsafval		-200
Voor het inzamelen van bedrijfsafval verwachten we lagere opbrengsten (200 duizend euro). Dit wordt deels verklaard door het beëindigen van het contract met de gemeente Het Hogeland voor GFT op afroep. Daarnaast verwachten we minder opbrengsten uit het contract met de Combinatie Herepoort in verband met de afronding Zuidelijke Ringweg. Met betrekking tot de overige opbrengsten is door de invoering van een nieuw ICT- systeem sprake van vertraging in de facturatie en daardoor een onzekerheid in de prognose.		
Straatreinigen (zakelijk)	-63	-69
Er is een besluit genomen om vanaf mei 2025 te stoppen met een aantal activiteiten van zakelijk straatreinigen. Voorlopig zetten we alleen dierplaagbeheersing en een klein deel hogedrukreiniging voort. Dit leidt tot lagere verwachte lagere lasten en opbrengsten.		
Verkeersvoorzieningen	-350	350
Enerzijds verwachten we een overschrijding op de onderhoudskosten (350 duizend euro). Dit betreft onder meer reparaties aan lichtmasten. Hiertegenover staan extra opbrengsten van uitgekeerde verzekeringsgelden door schades aan lichtmasten (350 duizend euro).		
Kunstwerken en water	-225	75
De uitvoering van onderhoudswerkzaamheden valt duurder uit, door een toename van de werkzaamheden en prijsstijgingen (nadeel 225 duizend euro). Hier staat een voordeel tegenover van een niet-begrote bijdrage.		
Begraven leges		-150
De bestaande tarieven die gelden voor het begraven van overledenen zijn niet voldoende om de kosten te dekken. De voornaamste oorzaak zijn de hoge ruimingskosten van de graven om ruimte te maken voor nieuwe graven. Na onderzoek naar de kosten blijkt een deel van de onderhoudskosten te kunnen worden geactiveerd. Het betreft de kosten die samenhangen met het ruimen en herinrichten van velden op het Selwerderhof. Dit betekent dat de afwijking die bij de VGR-I is gemeld 200 duizend euro lager wordt. Er resteert een nadeel van 150 duizend euro op de opbrengsten die achterblijven.		

Afvalstoffenheffing	366.	-366
Voor de afvalstoffenheffing verwachten we aan de batenkant een nadeel van 366 duizend euro. Dit nadeel bestaat enerzijds uit lagere opbrengsten afvalstoffenheffing (nadeel 531 duizend euro) vooral door oninbaarheid van oudere jaren. Anderzijds verwachten we hogere opbrengsten als gevolg van de dividenduitkering van Omrin (voordeel 165 duizend euro). Lagere lasten verwachten we van 48 duizend euro. Deze bestaan onder meer uit lagere vuilverwerkingskosten door een verwachte daling van de hoeveelheid restafval en GFT (voordeel 319 duizend euro) en lagere kapitaallasten als gevolg van een achterloop in investeringen (voordeel 169 duizend euro). Daarnaast verwachten we hogere kwijscheldingslasten (nadeel 200 duizend euro) en hogere lasten op diverse overige budgetten (nadeel 240 duizend euro). Het verwachte nadelige resultaat van 318 duizend euro (48 duizend euro -/ 366 duizend euro) wordt aan de lastenkant verrekend met de voorziening afvalstoffenheffing waardoor er per saldo geen resultaat is.		

Deelprogramma 2.2: Veiligheid

De problematiek in het gebied de Gele Loper en het uitgaansgebied hebben veel tijd, aandacht en extra inzet gevraagd. Het onafhankelijke onderzoek naar de veiligheid in het uitgaansgebied is inmiddels afgerond. Met de brede analyse van het uitgaansklimaat en de aanbevelingen zijn concrete maatregelen vertaald naar een Actieplan Veilig Uitgaan. Dit plan wordt in Q4 in de gemeenteraad behandeld. De korte termijn maatregelen, zoals de extra inzet van boa's en politie, de wijkhub en cameratoezicht uit de aanpak Gele Loper zijn gerealiseerd en werpen inmiddels hun vruchten af.

Daarnaast hebben we gewerkt aan een actieplan voor personen met onbegrepen gedrag. Ook dit plan wordt in Q4 aan de gemeenteraad aangeboden. Binnen het programma Grip op Onbegrip werken we regionaal samen aan projecten waarin we samen leren, ontwikkelen en staan voor situaties met onbegrepen gedrag in de regio Groningen. In oktober zijn we gestart met het Regionale Consultatie Adviespunt (RCA) onbegrepen gedrag Groningen. Binnen het RCA wordt casuïstiek uit de regio ingebracht en besproken. Daarnaast zetten we een regionaal leernetwerk op en worden professionals in de regio getraind in de AVE-methodiek.

De afgelopen maanden hebben we onze aanpak ondermijning stevig neergezet met de herijking van het Uitvoeringsprogramma Ondermijning. Tevens werken we aan de weerbaarheid van onze eigen organisatie door bewustwordingssessies. In oktober organiseerden wij het symposium Ondermijning van het lokaal openbaar bestuur voor alle openbaar bestuurders en volksvertegenwoordigers in de provincie Groningen.

We hebben ons ingezet op veilige evenementen in de openbare ruimte, een adequaat vergunningverleningsproces en het verminderen van overlast. We optimaliseren de multidisciplinaire samenwerking met gemeentelijke en externe adviseurs rondom vergunningverlening en handhaving van evenementen.

Prestatie-indicatoren

Met de prestatie-indicatoren wordt de prognose van de uitvoering van ons beleid in dit beleidsveld weergegeven. De gerealiseerde doelstellingen worden hier niet gemeld. Wij geven alleen een toelichting op verwachte afwijkingen in de uitvoering. Met de volgende indicator(en) wordt de voortgang van de uitvoering van ons beleid gemeten.

Prestatie-indicator(en)	Beoogd 2025	Prognose 2025
Integrale controles ondermijning		
Aantal integrale controles i.s.m. onze veiligheidspartners	8	10

Financiële toelichting

Deelprogramma 2.2 Veiligheid	Primitieve begroting 2025	Actuele begroting 2025	Prognose VGR 25-2	Verwachte afwijking VGR 2025
lasten	56.669	45.456	45.265	191
baten	6.315	6.397	8.323	1.925
Reserve mutaties				
Totaal toevoegingen	0	0	0	0
Totaal onttrekkingen	0	0	0	0
Totaal deelprogramma 2.2	-50.354	-39.059	-36.943	2.116

Toelichting van het verschil tussen de actuele begroting 2025 en de prognose 2025 (alleen bij verschillen in baten en lasten > 500 duizend euro).

2.2 Veiligheid	Lasten	Baten
Gele Loper en Veilig Uitgaan	-250	
In december 2024 hebben we aangekondigd een integrale aanpak Gele Loper en het actieplan Veilig Uitgaan op te stellen. Vanaf 2026 betrekken we de financiële consequenties hiervan bij de begroting 2026. De gemaakte kosten in 2025, zoals voor de inzet van horecastewards, brengen we ten laste van het veiligheidsbudget, waarbij een overschrijding onvermijdelijk zal zijn.		
Toezicht en Handhaving Openbare Ruimte	-250	
Vanwege veel vraag naar handhaving capaciteit is in beperkte mate extra BOA-capaciteit aangetrokken. Daarnaast verwachte we extra kosten door ziektevervang.		
Opbrengsten precariobelasting		600
Doordat het aantal bouwactiviteiten hoger is dan geraamd verwachten we 0,6 miljoen euro meer opbrengsten uit precariobelasting. Vanwege een verwachte daling in het aantal bouwvergunningen was rekening gehouden met een afname van bouwactiviteiten. Echter blijkt gedurende dit jaar dat er geen afname is in de opbrengsten uit precariobelasting.		
Nij Begun	600	1.326
<i>- Sociale Agenda Nij Begun</i> Dit jaar verwachten we een positief resultaat van 600 duizend euro voor de Sociale Agenda. Dit is het gevolg van hogere rijksbijdragen (ca. 165 duizend euro) en een efficiënte inzet van interne capaciteit, waardoor externe inhuur kon worden beperkt. Ook is de begroting bewust ruim opgezet vanwege nieuwe ontwikkelingen en onzekerheid over de benodigde capaciteit in 2025. De niet-bestede middelen nemen we mee naar volgend jaar en worden onderdeel van de projectbegroting 2026. <i>- Middelen extra inzet Nij Begun</i> In 2025 hebben we 1,3 miljoen euro ontvangen vanuit het Ministerie van BZK voor extra personele inzet in het kader van Nij Begun. Deze middelen zijn binnen dit deelprogramma begroot terwijl de extra personele lasten verspreid verantwoord worden binnen diverse deelprogramma's elders in deze begroting. Er is voor gekozen om deze middelen niet in detail te verdelen waardoor op dit deelprogramma een voordelig resultaat ontstaat.		

Programma 3: Vitaal en Sociaal

Met het inzicht dat ongezonde keuzes worden beïnvloed door de leefomgeving en de sociale context, werken we langs twee lijnen aan het verbeteren van de leefkwaliteit van onze inwoners. We zorgen voor de randvoorwaarden voor een (betaalbare) sociale infrastructuur, zodat onze inwoners gedurende hun levensloop gebruik kunnen maken van sociale voorzieningen in bestaande en nieuwe wijken. Daarnaast willen we met een langdurige integrale wijkaanpak het verschil maken in het dagelijkse leven van inwoners.

Deelprogramma 3.1: Werk en inkomen

Het aantal inwoners in de bijstand is in de eerste maanden van het jaar toegenomen maar neemt de laatste paar maanden weer af. De meeste inwoners met een bijstandsuitkering hebben meer ondersteuning nodig om aan het werk te komen. Sinds de invoering van de Participatiewet in 2015 zijn er meer kwetsbare groepen onder de wet komen te vallen. Vaak is er bij deze inwoners sprake van belemmeringen die eerst moeten worden weggenomen. Ook is meestal verdere ontwikkeling nodig om vervolgstappen te maken naar werk. Daarnaast is er een groep die niet meer aan het werk kan. Voor hen bekijken we welke vormen van deelname aan de maatschappij wel mogelijk zijn. Door gebiedsgericht te werken, de Groningse aanpak en door onze inwoners te spreken, krijgen we meer zicht op wat inwoners nodig hebben en maken we, als iemand daaraan toe is, afspraken om een volgende stap te maken. Dit leggen we vast in het ontwikkelplan.

Om het aantal jongeren in de bijstand te verminderen hebben we een plan van aanpak gemaakt. Hierin willen we jongeren perspectief geven door eerder in beeld te komen, effectiever samen te werken en de juiste ondersteuning te bieden.

De basisbaan geeft bestaanszekerheid aan inwoners die niet op de arbeidsmarkt terecht kunnen. Het zorgen voor een zorgvuldige match en begeleiding op de werkvloer bij de basisbaan vraagt om meer tijd en capaciteit. Momenteel zijn er 177 basisbaners actief en zijn er in totaal 193 geplaatst waardoor we de ambitie van 250 basisbanen niet gaan halen dit jaar. We blijven ons inzetten om armoede te voorkomen en te bestrijden. Met het Uitvoeringsplan Schuldhulpverlening ondersteunen we inwoners die schulden hebben. Maar vooral zetten we in op het voorkomen dat inwoners in financiële problemen terechtkomen. We zorgen voor de juiste eenvoudige informatie over (armoede) regelingen en voor laagdrempelige aanvraagprocessen. We zien dat het beroep van huishoudens op schuldhulpverlening groot blijft. Verder hebben meer personen gebruik gemaakt van inkomensondersteunende miniregelingen, zoals de witgoedregeling en de pilot voor mondzorg.

Resultaten

Wat willen we bereiken (resultaten)		Behalen we onze doelen
Werk en activering		
<i>Werk in Zicht (Regionaal arbeidsmarktbeleid)</i>		
<i>Werk</i>		
Meer inwoners in een uitkeringssituatie weten met behulp van passende ondersteuning hun kansen op de arbeidsmarkt te vergroten en succesvol uit te stromen naar een (reguliere) betaalde baan of als ondernemer, al dan niet via een scholingstraject. Hierin gaan we kennis en vakmanschap stimuleren.		
<i>Toelichting</i>		
We voeren meerdere activiteiten uit om inwoners met een bijstandsuitkering te ondersteunen naar werk of maatschappelijke participatie. De meeste activiteiten lopen volgens planning. De uitstroom naar regulier werk loopt voor op de doelstelling. De ontwikkeling van het aantal basisbanen loopt achter. Daarom staat dit doel op oranje (zie toelichting bij indicator aantal mensen met LKS op een afspraakbaan).		

Prestatie-indicatoren

Met de prestatie-indicatoren wordt de prognose van de uitvoering van ons beleid in dit beleidsveld weergegeven. De gerealiseerde doelstellingen worden hier niet gemeld. Wij geven alleen een toelichting op verwachte afwijkingen in de uitvoering. Met de volgende indicator(en) wordt de voortgang van de uitvoering van ons beleid gemeten.

Prestatie-indicator(en)	Beoogd 2025	Prognose 2025
-------------------------	----------------	------------------

Werk en activering		
Aantal personen met een bijstandsuitkering dat uitstroomt naar:		
Aantal mensen met LKS op een afspraakbaan met begeleiding vanuit de Participatiewet in Groningen	900	
Toelichting: Ondanks onze inzet is er een kans dat we deze indicator eind van het jaar niet helemaal gaan halen. Deze indicator is opgebouwd uit 3 onderdelen: LKS regulier: bij het vaststellen van de indicator gingen we uit van een sneller groeitempo. Het aantal plaatsingen neemt nog steeds toe maar minder snel dan beoogd voor 2025. Dit wordt veroorzaakt doordat deze doelgroep vaak meer tijd en begeleiding nodig heeft om te worden geplaatst. Ook het herplaatsen van mensen met een LKS baan kost extra tijd en begeleiding. Brede inzet LKS (Werkplus): loopt op schema. Basisbanen: we lopen achter op de realisatie (250). Tot nu toe zijn er in totaal 193 geplaatst en zijn er 177 per 1 augustus actief. Uitstroomredenen zijn: pensioen, overlijden maar ook uitstroom naar regulier werk.		

Inkomensondersteuning en schuldhulpverlening		
Aantal personen met een uitkering levensonderhoud in het kader van de Participatiewet (bijstand):		
Totaal aantal uitkeringen levensonderhoud	Afname	
Toelichting: Het is eind aug onduidelijk of we eind van het jaar minder uitkeringen hebben dan eind vorig jaar. Tot en met mei was er sprake van een toename. Nu zien we afname van het aantal uitkeringen. Het aantal uitkeringen ligt nog iets boven het 12 maand gemiddelde. We blijven ons inzetten om de afname verder door te zetten zodat meer mensen aan het werk gaan en we eind van het jaar de indicator realiseren.		
Aantal huishoudens dat gebruik maakt van een of meerdere (langdurige) trajecten van schuldhulpverlening	Toename	
In het eerste halfjaar van 2025 was er geen toename van het aantal huishoudens in langdurige trajecten, maar lijkt het aantal trajecten zich te stabiliseren. Oorzaken hiervan zijn onder andere een succesvolle inzet op duurzame uitstroom van inwoners uit		

schuldhulptrajecten naar financiële zelfstandigheid en de (wettelijke) verkorting van minnelijke schuldregelingstrajecten van 36 naar 18 maanden. Ook de door de rechtbank opgedragen wijziging van ons beleid inzake beschermingsbewind heeft ervoor gezorgd dat niet alle inwoners die beschermingsbewind nodig hebben bij de gemeente in bewind komen.		
Migratie		
Aantal gehuisveste vergunninghouders*	650	
Toelichting: Het aantal uitkeringen levensonderhoud bedroeg eind juni 9.056 en schommelde de afgelopen maanden licht. Netto is sprake van een stabilisering ten aanzien van de VGR1 en een lichte toename ten aanzien van de rekening 2024 (9.018). Voor 2025 is de taakstelling huisvesting vergunninghouders bijgesteld naar 380 te huisvesten vergunninghouders.		

Financiële toelichting

Deelprogramma 3.1 Werk en inkomen	Primitieve begroting 2025	Actuele begroting 2025	Prognose VGR 25-2	Verwachte afwijking VGR 2025
lasten	321.413	328.819	322.634	6.185
baten	207.085	210.465	213.290	2.825
Reserve mutaties				
Totaal toevoegingen	0	0	0	0
Totaal onttrekkingen	3.218	3.218	3.218	0
Totaal deelprogramma 3.1	-111.111	-115.136	-106.125	9.010

Toelichting van het verschil tussen de actuele begroting 2025 en de prognose 2025 (alleen bij verschillen in baten en lasten > 500 duizend euro).

3.1 Werk en inkomen	Lasten	Baten
Sociale werkvoorziening	2.328	398

Het voordeel van 2,7 miljoen euro op de sociale werkvoorziening is als volgt opgebouwd:

Extra budget infrastructuur sociale ontwikkelbedrijven (V 1,536 miljoen euro)
We hebben van het Rijk 1,8 miljoen euro extra middelen ontvangen voor de transformatie van iederz naar sociaal ontwikkelbedrijf. Dit betreft 1,0 miljoen euro via de meicirculaire 2024 en daarnaast 0,8 miljoen euro via de meicirculaire 2025 voor infrastructuur sociaal ontwikkelbedrijf inclusief opslag voor extra banen.
In 2025 verwachten we 250 duizend euro te besteden en resteert er 1,5 miljoen euro. Een deel van dit bedrag betreft incidentele middelen gemeentefonds die we in 2026 verwachten in te zetten volgens een nog te ontwikkelen plan van aanpak (het bedrag van 1,0 miljoen euro uit 2024).

Personeelskosten SW en NB (V 486 duizend euro)
We hebben 550 duizend euro voordeel door de ontvangst van extra middelen via de septembercirculaire 2025. Het betreft middelen die het rijk van 2025-2027 toevoegt aan de rijksbijdrage Beschut Werk om de werking van loonkostensubsidie te verbeteren.
Op de loonkosten SW verwachten we 203 duizend euro voordeel.

Weliswaar hebben we nadelen vanuit de CAO stijging en doordat het LIV (lage inkomensvoordeel) minder hoog is dan begroot, maar dit wordt gecompenseerd door voordelen als gevolg van een hogere uitstroom en minder gebruik van de RVU regeling. Op loonkosten Nieuw Beschut verwachten we 201 duizend euro nadeel, met name als gevolg van CAO verhogingen. Overige verschillen geven een nadeel van 66 duizend euro.

Bedrijfslasten (V 411 duizend euro)

We verwachten 549 duizend euro voordeel op ambtelijke personeelskosten doordat de inzet op extra begeleidingscapaciteit later is gestart dan begroot. Daarnaast hebben we de toegekende extra middelen voor overschrijding quotum NB niet volledig hoeven benutten.

Overig (V 293 duizend euro)

Overige verschillen tellen op tot een voordeel van 293 duizend euro.

Loonkostensubsidie (LKS)	1.826	9
---------------------------------	-------	---

We hebben een voordeel doordat het definitieve budget LKS 2025 door het Rijk is verhoogd met 624 duizend euro. Daarnaast hebben we lagere lasten doordat we minder LKS inzetten dan begroot. Dit komt onder meer doordat de realisatie van basisbanen en afspraakbanen achter blijft in 2025. Daarnaast valt de algehele stijging in 2025 ten opzichte van 2024 lager uit dan wat wij hadden verwacht op basis van de stijging van 2023 naar 2024.

Basisbanen	1.789	-969
-------------------	-------	------

We verwachten in 2025 een groei naar 182 actieve basisbanen in plaats van het begrote aantal van 240. We hebben daardoor 1,2 miljoen euro lagere loonkosten en 90 duizend euro minder ambtelijke kosten en begeleidingskosten.

Verder geven overige dekkingsbronnen een voordeel van 554 duizend euro in de lasten en een nadeel van 511 duizend euro in de baten. Dit wordt veroorzaakt doordat het toegekende knelpunt voor het uitblijven van externe bijdragen (begroot als bate) is verwerkt als budget aan de lastenkant (494 duizend euro), en door de ontvangst van 60 duizend euro aan SPUK middelen (voordeel bij de lasten).

Daarnaast zijn de baten 458 duizend euro lager doordat we minder loonkostensubsidie ontvangen vanwege het kleinere aantal basisbanen.

Overige verschillen ten slotte zorgen voor 55 duizend euro hogere lasten.

Schuldhelpverlening - incidentele middelen	1.061	
---	-------	--

Uw raad heeft voor de periode 2024-2025 in totaal 2,0 miljoen euro beschikbaar gesteld voor het Uitvoeringsplan Schuldhelpverlening 2024-2025. Verschillende acties uit het plan pakken we tot en met 2026 projectmatig op. We verwachten per eind 2025 1,3 miljoen euro te hebben ingezet waardoor in 2025 0,65 miljoen euro resteert.

Daarnaast hebben wij via de meicirculaire 2025 een bedrag van 415 duizend euro ontvangen van het Rijk. Dit is bedoeld voor 'vroegsignalering', een onderdeel uit een breder maatregelenpakket dat het Rijk invoert op basis van het IBO (het Interdepartementaal Beleidsonderzoek problematische schulden). Deze middelen besteden wij naar verwachting nog niet in 2025.

BUIG	1.000	3.743
-------------	-------	-------

De bijstandsuitgaven in 2025 vallen lager uit dan begroot als gevolg van de doorwerking van de realisaties in 2024 en de relatief gunstige ontwikkeling van het aantal uitkeringen in 2025. De lasten in 2025 vallen daardoor naar verwachting 1,0 miljoen euro lager uit dan begroot. Dit voordeel is onder meer het gevolg van het Werk- en Ontwikkelprogramma in combinatie met de gebiedsgerichte werkwijze. Daarnaast is het aandeel van Groningen in het landelijke macrobudget in 2025 opnieuw gestegen. We realiseren hierdoor 1,3 miljoen euro hogere baten dan begroot. Tot slot bleek dat de bijstelling van het macrobudget BUIG 2025 voor nominale compensatie en conjunctuurontwikkelingen 2,4 miljoen euro hoger uit te vallen dan verwacht. Dit leidt tot een aanvullend incidenteel voordeel in 2025.

Participatiewet in balans	818	
----------------------------------	-----	--

Vanuit de septembercirculaire 2025 ontvangen we van het Rijk 818 duizend euro in 2025 aflopend tot 22 duizend euro in 2030 voor implementatie van de Participatiewet in balans.

Dit wetsvoorstel betreft de verbetering en vereenvoudiging van de Participatiewet, met name door meer maatwerk, versoepeling van regels en een menselijker aanpak. Wij verwachten hiervoor in 2025 nog geen uitgaven.		
Schuldhelpverlening - uitvoeringskosten	483	-131
We verwachten 0,6 miljoen euro lagere uitvoeringskosten door vacatureruimte en doordat de middelen voor uitvoering van projecten (zoals Pilot 18- en Schuldenknooppunt) nog niet of ten dele worden ingezet. Daarentegen hebben we hogere uitgaven voor wachtgeld. Per saldo realiseren we daardoor 0,5 miljoen euro voordeel op de lasten.		
Daarnaast verwachten we lagere opbrengsten van buitengemeenten door beëindiging van dossiers, door een kleiner aantal aanmeldingen en door inzet op saneringskredieten (waardoor de vergoeding voor schuldbemiddeling terugloopt).		
Studietoelage	-1.419	
Studenten die door een medische beperking niet kunnen werken naast hun studie kunnen studietoelage aanvragen. In 2025 verwachten wij op deze regeling een tekort van 1,4 miljoen euro. Dit komt doordat wij een toename verwachten van het aantal verstrekkingen per maand (nadeel 0,65 miljoen euro) en van het gebruik met terugwerkende kracht vanaf 1 januari 2022 (nadeel 0,75 miljoen euro).		
Uitvoeringskosten werk en participatie	-959	72
We hebben 0,7 miljoen euro hogere uitvoeringskosten als gevolg van ziektevervanging, overbezetting en een taakstelling die we niet hebben gerealiseerd. De opleidingskosten zijn 0,2 miljoen euro hoger, onder meer door ontwikkeltrajecten. We hebben 72 duizend euro hogere baten door ontvangen ziektegeld.		
ESF		-576
Om een sluitende begroting te krijgen hebben we in 2025 een opname uit de ESF reserve begroot. Gezien het verwachte resultaat in 2025 is deze mutatie niet nodig. Hierdoor realiseren we lagere baten dan begroot.		
Wet Kinderopvang	-395	
Naar verwachting hebben wij 395 duizend euro hogere lasten dan begroot. Dit is het gevolg van prijsstijgingen in de kinderopvang, langere GGZ-wachttijden en langduriger behandeltrajecten.		
Bijzondere bijstand	-329	240
De lasten zijn naar verwachting 329 duizend euro hoger dan begroot. Enerzijds hebben we 0,6 miljoen euro hogere kosten voor verstrekkingen. Dit komt door hogere uitgaven voor aanvullende bijstand onder de 21 (door toename van het aantal minderjarige asielzoekers) en door een groter beroep op de regelingen witgoed en medisch (mondzorg). Het aantal aanvragen stijgt onder meer doordat we de diverse maatregelen en regelingen beter onder de aandacht van de inwoners hebben gebracht. Anderzijds hebben we enkele voordelen in de lasten. Dit betreft lagere lasten voor kredietverlening statushouders (als gevolg van de lagere taakstelling) en voor maaltijdvoorziening. Verder hebben we een voordeel door de ontvangst van middelen vanuit de meicirculaire 2025 voor de alleenverdienersproblematiek.		
We hebben een voordeel op de baten doordat we een toename verwachten in de opbrengsten leenbijstand.		
Overig	-18	39
Overige verschillen tellen op tot een voordeel van 21 duizend euro.		

Deelprogramma 3.2: Onderwijs

De ingrijpende bezuinigingen in de onderwijsbegroting voor 2025 en de voorjaarsnota van het ministerie van OCW hebben grote impact op alle niveaus van het onderwijs. Scholen hebben minder ruimte om leerlingen met een extra ondersteuningsbehoefte de juiste hulp te bieden, om (leer)achterstanden weg te werken en om de werkdruk van leraren te verlagen. Dit heeft ook impact op onze gezamenlijke aanpak van kansengelijkheid en sociale inclusie.

Het aantal kinderen dat gebruik maakt van het nieuwkomersonderwijs in onze gemeente fluctueert al langere tijd. In de eerste maanden van 2025 leidde dit tot een overschrijding van het maximaal aantal leerlingen op de Internationale Schakelklas (ISK). De gemeente en het schoolbestuur hebben gebruik gemaakt van de regeling tijdelijke nieuwkomersvoorziening onderwijs (TNV), waardoor voor enkele groepen leerlingen gewerkt kon worden met een aangepast aanbod en lessentabel. Met ingang van het nieuwe schooljaar is de TNV opgeheven en volgen alle leerlingen weer het volledige onderwijsprogramma.

Geletterdheid is en blijft een belangrijk thema. De gemeente Groningen heeft de adviezen van de Taalraad en de Taalunie in samenwerking met betrokken partners vertaalt naar het Gronings leesplan 'Lezen is Goud!'. Het plan zet niet alleen in op leesvaardigheid, maar ook op digitale geletterdheid, waaronder informatievaardigheden en mediawijsheid. Deze vaardigheden zijn belangrijk om (door) te kunnen leren en goed te kunnen functioneren in de huidige maatschappij.

Prestatie-indicatoren

Met de prestatie-indicatoren wordt de prognose van de uitvoering van ons beleid in dit beleidsveld weergegeven. De gerealiseerde doelstellingen worden hier niet gemeld. Wij geven alleen een toelichting op verwachte afwijkingen in de uitvoering. Met de volgende indicator(en) wordt de voortgang van de uitvoering van ons beleid gemeten.

Prestatie-indicator(en)	Beoogd 2025	Prognose 2025
Overige indicatoren		
Aantal deelnemers Volwasseneneducatie - waarvan nieuwe deelnemers	800 350	
<i>Toelichting: Vanaf 2024 maken wij onderscheid tussen het aantal (nieuwe) deelnemers Taalhuizen en het aantal (nieuwe) deelnemers Volwasseneneducatie. Het beoogde aantal <u>nieuwe</u> deelnemers Volwasseneneducatie 2025 is niet adequaat, omdat hierbij geen rekening is gehouden met de splitsing Taalhuizen en Volwasseneneducatie. Dit aantal zullen we dus niet halen. Het aantal nieuwe deelnemers volwasseneneducatie is in de praktijk jaarlijks ruim 100.</i>		

Financiële toelichting

Deelprogramma 3.2 Onderwijs	Primitieve begroting 2025	Actuele begroting 2025	Prognose VGR 25-2	Verwachte afwijking VGR 2025
lasten	44.557	46.068	46.048	21
baten	16.162	17.242	17.367	125
Reserve mutaties				
Totaal toevoegingen	6.454	5.876	5.876	0
Totaal onttrekkingen	13.531	13.531	13.531	0
Totaal deelprogramma 3.2	-21.317	-21.171	-21.026	146

Toelichting van het verschil tussen de actuele begroting 2025 en de prognose 2025 (alleen bij verschillen in baten en lasten > 500 duizend euro).

3.2 Onderwijs	Lasten	Baten
DU Jeugd	-554	
In de meicirculaire 2024 is bekend gemaakt dat de Decentrale Uitkering (DU) Jeugd in het gemeentefonds vervalt vanaf 2025. Deze middelen zullen via een specifieke uitkering (SPUK) worden toegevoegd aan het budget van de contactgemeente voor het regionale programma voortijdig schoolverlaten. Door de uitname uit het gemeentefonds is het budget van de gemeente Groningen gekort met 554 duizend euro. Dit leidt tot een tekort.		
Leerlingenvervoer	450	
Op basis van de uitkomsten van 2024 en het eerste half jaar van 2025 hebben we de verwachtingen voor volumegroei en prijsontwikkeling (NEA-indexatie) naar beneden bijgesteld. We verwachten een positief resultaat van 450 duizend euro.		
Overig	125	125
Overige verschillen tellen op tot een voordeel van 250 duizend euro.		

Deelprogramma 3.3: Welzijn, gezondheid, zorg en diversiteit

Er is een passend aanbod van sociaal-culturele accommodaties in de buurten, wijken en dorpen, aansluitend op de behoeften en kenmerken van de verschillende gebieden.

Het komend jaar betrekken we de tevredenheid van inwoners over het aanbod van accommodaties bij de herijking van de gebiedsagenda's.

Opvolgend op het IZA en GALA is het aanvullend zorg- en welzijnsakkoord (AZWA). De Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) heeft dit onder voorbehoud ondertekend, omdat de ledenraadpleging nog moet plaatsvinden. Voor de zomer sloten de betrokken partijen al een onderhandelaarsakkoord. In het Aanvullend Zorg- en Welzijnsakkoord (AZWA) staan afspraken tussen zorg- en welzijnsorganisaties en het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS).

De afgelopen maanden hebben we mooie slagen op het gebied van doorontwikkeling van de transformatie van ons jeugdhulplandschap. Zo hebben we veel verschillende partijen kunnen bereiken om ze te informeren over het bestaan van het Preventiefonds Jeugd. Hier wordt enthousiast op gereageerd. De eerste aanvragen zijn inmiddels goedgekeurd en gaan in uitvoering. Ook met het regionale én parallel hier aan het lokale traject rondom Aanvullende Hulp zijn we verder gekomen.

Meer inhoudelijk hierover is terug te lezen in de startnotitie Aanvullende Hulp dat eind september is behandeld door de gemeenteraad. Bovenregionaal hebben we intensief samengewerkt aan duurzaam herstel van Jeugdbescherming Noord en dat blijven we de komende tijd ook doen.

Via de aanpak personen met onbegrepen gedrag en het actieplan dakloosheid investeren wij flink om voor de meest kwetsbare personen uit onze samenleving betekenisvol te zijn. Zo verruimen en intensiveren wij onze zorg en aandacht voor deze doelgroep al meerjarig. Denk hierbij aan bijvoorbeeld de ontwikkelingen die plaatsvinden in het kader van de winterregeling en de daarbij behorende winternoodopvang. Maar ook de realisatie van een Skaeve Huse en recentelijk de ingebruikname van de Trompsingel zijn hiervan voorbeelden. Tegelijkertijd constateren wij dat de snelheid waarmee wij oplossingen realiseren niet in de pas loopt met de trends die we in de samenleving zien. Simpelweg omdat niet alles in onze directe beïnvloedingssfeer ligt. Ook hierin acteren wij proactief en trekken wij samen met onze netwerkpartners op om dit aan te kaarten bij de (landelijke) tafels om deze ongewenste trend te doen ombuigen.

Financiële toelichting

Deelprogramma 3.3 Welzijn, gezondheid en zorg	Primitieve begroting 2025	Actuele begroting 2025	Prognose VGR 25-2	Verwachte afwijking VGR 2025
lasten	389.878	408.948	405.625	3.323
baten	36.586	47.748	49.015	1.267
Reserve mutaties				
Totaal toevoegingen	0	50	50	0
Totaal onttrekkingen	5.306	5.306	5.306	0
Totaal deelprogramma 3.3	-347.986	-355.945	-351.354	4.591

Toelichting van het verschil tussen de actuele begroting 2025 en de prognose 2025 (alleen bij verschillen in baten en lasten > 500 duizend euro).

3.3 Welzijn, gezondheid, zorg en diversiteit	Lasten	Baten
Jeugdzorg	-2.900	

Ten opzichte van de geactualiseerde begroting van 102,2 miljoen euro verwachten we per saldo een nadeel van 2,9 miljoen euro (= 3%). Gezien de onzekerheden rondom de ontwikkeling van de zorgkosten houden we hierbij rekening met een bandbreedte van plus en min 2,5 miljoen euro. Het nadeel van 2,9 miljoen euro is als volgt opgebouwd:
Extra middelen Deskundigencommissie Hervormingsagenda (V 5,2 miljoen euro)

Naar aanleiding van het rapport van de Deskundigencommissie Hervormingsagenda Jeugd zijn in de meicirculaire 2025 extra middelen opgenomen. Wij ontvangen structureel een bedrag van 6,7 miljoen euro. Omdat we in de begroting geanticipeerd hebben op een te verwachten ontvangst van 1,5 miljoen euro, is per saldo sprake van een voordeel van 5,2 miljoen euro.

Overige mutaties budget (V 1,6 miljoen)

We hebben 0,5 miljoen euro van het Rijk ontvangen door de vrijval van middelen vanuit de compensatieregeling Voogdij 18+. Ook hebben we een voordeel van 0,5 miljoen euro vanwege een hogere compensatie voor het besparingsverlies (terugdraaien aanvullende besparing coalitieakkoord Rutte IV) en is het budget met 0,6 miljoen euro opgehoogd voor prijscompensatie.

Doorwerking tekort jaarrekening 2024 (N: 3,7 miljoen euro)

Vanuit de jaarrekening 2024 werkt 3,7 miljoen euro door in 2025. Het aantal jeugdigen neemt toe en de gemiddelde kosten per jeugdige stijgen met meer dan de prijsindexering. De kosten stijgen o.a. door een toename in complexiteit van de omgeving waarin kinderen opgroeien, toename van veiligheidsvraagstukken, meerkosten kleinschalige woonvoorzieningen en door een toename van onderwijs gerelateerde zorg.

Volumeontwikkelingen 2025 (N: 4,0 miljoen euro)

We voorzien, net als in de voorgaande jaren, ook voor 2025 een volumestijging. Dit sluit aan bij de verwachting die de Deskundigencommissie in haar rapport heeft opgenomen. Voor deze volumestijging worden we door het Rijk niet gecompenseerd.

We zien met name een toename bij de individuele jeugdhulp in natura en de regionaal solidaire kosten. Aan de andere kant zien we onze persoonsgebonden budget (PGB) kosten dalen. Per saldo verwachten we een nadeel van 4,0 miljoen euro.

Actualisatie indexatie (N: 0,9 miljoen euro)

Door hogere indexatiekosten als gevolg van toenemende uitgaven en actualisatie van de indexatiepercentages verwachten we per saldo een nadeel van 0,9 miljoen euro.

Overige ontwikkelingen (N: 1,1 miljoen euro)

Een aantal ontwikkelingen leidt tot een nadeel van 1,1 miljoen euro. Het gaat om kosten voor 'Open studio's' (0,4 miljoen euro), uitbreiding van het aantal Ondersteuners Jeugd en Gezin (0,4 miljoen euro), 'Kind aan huis' (0,1 miljoen euro) en afwikkeling van kosten over de periode van vóór 2025.

Budget Jeugdbescherming Noord (neutraal)

Uw raad heeft incidenteel 0,2 miljoen euro ter beschikking gesteld voor de kosten van aanvullende uitvoeringscapaciteit bij Jeugdbescherming Noord. Deze kosten worden gedekt vanuit de algemene reserve. Dit betekent dat deze kosten geen invloed hebben op het saldo van de jeugdzorgkosten.

Compensatie tekorten jeugdzorg 2023 en 2024

Het rijk heeft het advies van de Deskundigencommissie betreffende compensatie van de tekorten over 2023 en 2024 (totaal 728 miljoen euro) overgenomen. Voor onze gemeente betekent dit een incidentele extra bijdrage van 11,7 miljoen euro. Gezien de grote risico's en conform de adviezen van de Deskundigencommissie en de VNG willen we deze incidentele middelen reserveren voor toekomstige uitgaven gericht op het reduceren van jeugdzorgkosten en het opvangen van de opgelegde taakstellingen en niet gecompenseerde volumestijgingen.

Beschermd Wonen	1.636
------------------------	-------

We verwachten voor de centrumregeling Beschermd Wonen een voordelig resultaat van 4,4 miljoen euro door lagere zorgkosten. Dit resultaat is gebaseerd op aanpassing van het aantal cliënten, groei van het aantal cliënten en de gemiddelde indicatiewaarde. Bovendien is de meicirculaire hierin verwerkt. Voor de gemeente Groningen betekent dit een positief resultaat van 1,6 miljoen euro.

Maatschappelijke Opvang

Vanuit voorgaande jaren resteert 5,2 miljoen euro aan incidentele middelen voor de centrumregeling Maatschappelijke Opvang en Vrouwenopvang. We verwachten 2,6 miljoen euro te besteden in 2025. Het restantbedrag vormt een voordeel in 2025. Dit zetten we naar verwachting in 2026 en 2027 in voor continuering van de huidige inzet. In de prognose voor 2025 hebben we rekening gehouden met nagekomen baten door lagere subsidievaststellingen over 2024 en met extra inzet op tijdelijk onderdak voor inwoners met een acuut woonprobleem.

WMO	1.120	79
------------	-------	----

We verwachten een voordeel van 1,2 miljoen euro ten opzichte van de begroting. We hebben incidenteel 0,4 miljoen euro voordeel uit winstafroming bij een GON-aanbieder. Daarnaast hebben we voordelen bij collectief vervoer (0,4 miljoen euro) en hulpmiddelen (0,7 miljoen euro) doordat prijs- en volumeontwikkelingen lager zijn dan verwacht, zoals we ook bij VGR-I zagen. Hier tegenover staan nadelen op overige begeleiding (0,2 miljoen euro door een beperkte stijging van het aantal klanten) en op overige kosten (0,2 miljoen euro, onder meer door kosten voor projectleiding en doorbraakinterventies).

Uitvoeringskosten	779
--------------------------	-----

We verwachten in 2025 meer personeel ten laste van rijksregelingen en subsidies te brengen dan waar we in de begroting rekening mee hebben gehouden. Door de kostenverdeling realiseren we in dit deelprogramma een voordeel van 779 duizend euro.

Transitiefonds gesubsidieerde instellingen	750
---	-----

In de begroting 2025 is incidenteel 1,5 miljoen euro opgenomen voor knelpunten in de exploitatie van gesubsidieerde instellingen die op korte termijn hun activiteiten niet binnen de gestelde financiële kaders kunnen bijstellen. Dit bedrag is in de begroting verdeeld over de deelprogramma's 3.3 (750 duizend euro) en 3.5 (750 duizend euro).

Op basis van het afwegingskader dat we in 2025 hebben opgesteld stellen we in 2025 tweemaal een bestedingsronde voor. Van de middelen die in dit deelprogramma beschikbaar zijn, verwachten we 750 duizend euro ultimo 2025 niet te hebben ingezet.		
Intensiveringsmiddelen Algemene Zorg en Veiligheid	408	100
Vanuit het coalitieakkoord is in 2025 1,3 miljoen euro aan intensiveringsmiddelen beschikbaar gesteld. We verwachten 408 duizend euro niet in te zetten in 2025. Dit komt onder meer doordat voor inzet jongerencoaches dekking is vanuit andere middelen (voordeel 210 duizend euro). Daarnaast hebben we 100 duizend euro lagere uitgaven voor aanpak mensenhandel omdat het onderdeel 'opvang vanuit uitstroom mensenhandel' nog niet tot bestedingen leidt. Op de overige intensiveringsvraagstukken hebben we in totaal 98 duizend euro voordeel. Aan de batenkant hebben we 100 duizend euro voordeel vanuit lager vastgestelde subsidies over 2024.		
Overig	-77	56
Overige verschillen tellen op tot een nadeel van 21 duizend euro.		

Deelprogramma 3.4: Sport en bewegen

Het Meerjarenprogramma Sport en Bewegen 2021-2025 loopt op zijn einde. Op dit moment zijn we dan ook druk bezig om samen met onze partners en belanghebbende een nieuw Meerjarenprogramma Sport en Bewegen 2026-2030 te schrijven.

Binnen het beleidsterrein sportieve infrastructuur streven we naar gelijke afspraken voor de (buiten)sportverenigingen. In het uitvoeringsprogramma is veel aandacht uitgegaan naar de afronding van het project NUTS. Hierdoor is het onderdeel actualisatie beheersplannen en gelijke afspraken voor sportverenigingen verschoven en vertraagd. We verwachten het project actualisatie beheersplannen en gelijke afspraken eind 2025 te kunnen starten. De afronding van dit project wordt in 2026 voorzien.

Net zoals vorig jaar zien we veel vraag naar financiële ondersteuning om te kunnen sporten en bewegen. Het aantal volwassenen dat gebruik maakt van het Volwassenenfonds Sport en Cultuur blijft sterk toenemen. De jaarlijks beschikbaar middelen zijn opnieuw onvoldoende. Vanuit de programma's sport en armoede hebben we dit jaar 80.000 euro extra kunnen toevoegen. We verwachten echter dat ook met het toevoegen van deze middelen niet aan alle aanvragen voldaan kan worden.

Resultaten

Wat willen we bereiken (resultaten)		Behalen we onze doelen
Sportieve infrastructuur		
Gelijke afspraken voor de (buiten)sportverenigingen		
Toelichting:		
Binnen dit uitvoeringsprogramma is veel aandacht uitgegaan naar de afronding van het project NUTS. Hierdoor is het onderdeel actualisatie beheersplannen en gelijke afspraken vertraagd. We verwachten hier eind 2025 mee te kunnen starten, afronding wordt in 2026 voorzien.		

Prestatie-indicatoren

Met de prestatie-indicatoren wordt de prognose van de uitvoering van ons beleid in dit beleidsveld weergegeven. De gerealiseerde doelstellingen worden hier niet gemeld. Wij geven alleen een toelichting op verwachte afwijkingen in de uitvoering. Met de volgende indicator(en) wordt de voortgang van de uitvoering van ons beleid gemeten.

Prestatie-indicator(en)	Beoogd 2025	Prognose 2025
Aantal bezoekers/ bezettingsgraad van sportaccommodaties aangaande:		
% kinderen groep 6 met zwemdiploma	-	-
Gemiddelde waardering van talenten binnen de RTC's aangaande de kwaliteit van het talentprogramma	-	-

Financiële toelichting

Deelprogramma 3.4 Sport en bewegen	Primitieve begroting 2025	Actuele begroting 2025	Prognose VGR 25-2	Verwachte afwijking VGR 2025
lasten	43.239	43.992	43.296	696
baten	11.940	11.998	12.001	3
Reserve mutaties				
Totaal toevoegingen	0	52	52	0
Totaal onttrekkingen	58	268	268	0
Totaal deelprogramma 3.4	-31.241	-31.778	-31.079	699

Toelichting van het verschil tussen de actuele begroting 2025 en de prognose 2025 (alleen bij verschillen in baten en lasten > 500 duizend euro).

3.4 Sport en bewegen	Lasten	Baten
Stelpost kapitaallasten	318	
We hebben een separaat budget voor vervangingsinvesteringen (kapitaallasten). Door fluctuaties in vervangingen hebben we hierop incidenteel vrijval. De vrijval Kardingse is grotendeels ingezet voor het onderhoudsprogramma Sportcentrum Kardingse.		
Energie	256	
De biomassa-installatie is buiten gebruik gesteld, daarom kopen we geen brandstof (houtsnippen) meer in. Dit geeft een voordeel van 127 duizend euro. Daarnaast hebben we 129 duizend euro voordeel omdat prijsstijgingen van energie lager uitvallen dan begroot.		
Onderhoud zwembad Scharlakenhof	150	
Bij de begroting 2025 heeft uw raad 500 duizend euro beschikbaar gesteld om het zwembad Scharlakenhof Haren in de nabije toekomst veilig open te kunnen houden. Het vinden van aannemers voor het noodzakelijk onderhoud duurt langer dan gepland en daarom verwachten we 150 duizend euro niet te besteden in 2025.		
Overig	15	3
Overige verschillen tellen op tot een voordeel van 18 duizend euro.		

Deelprogramma 3.5: Cultuur en evenementen

Cultuur

Cultuur is een drijvende kracht achter de economische en maatschappelijke ontwikkeling van Groningen. Uit onderzoek blijkt dat het culturele aanbod een belangrijke rol speelt in de aantrekkelijkheid van steden. Het bepaalt mede hoe vitaal en levendig een stad is, en beïnvloedt daarmee de economische dynamiek.

Daarnaast heeft kunst en cultuur een brede maatschappelijke waarde die verder reikt dan de directe opbrengsten van culturele instellingen. Het trekt hoogopgeleide en creatieve mensen aan, stimuleert innovatie en versterkt het vestigingsklimaat. Het behoud en de versterking van het culturele klimaat zijn daarom van strategisch belang voor de toekomst van onze stad.

Tegelijkertijd staan culturele instellingen onder druk. De financiële situatie blijft kwetsbaar, mede door de aanhoudende inflatie. Om hierop in te spelen, zetten we in op het versterken van de bedrijfsmatige gezondheid van het culturele veld via het programma *Een vitaal Gronings Cultuurveld*.

Daarnaast is het van belang om te investeren in nieuwe generaties makers en publiek. Jongeren vormen een essentiële pijler voor de toekomst van het culturele landschap. Door hen actief te betrekken en ruimte te bieden voor experiment, talentontwikkeling en participatie, zorgen we voor een duurzaam en toekomstbestendig cultuurveld. Het cultuurpijlerschap Jongeren dat wordt uitgevoerd door Noordstaat en Jonge Harten draagt hieraan bij door initiatieven te ondersteunen die jongeren een stem geven in het culturele aanbod van de stad, en hen stimuleren om zelf actief deel te nemen aan kunst en cultuur.

Evenementen

Wat betreft evenementen zijn in de afgelopen periode op basis van de Evenementenvisie (oktober 2023) een aantal grote stappen gezet, maar we zijn er nog niet. Het college wil de komende periode zich inzetten voor nog verdere stappen in verduurzaming van evenementen en het onderzoeken naar meer fysieke ruimte voor evenementen, om spreiding over de gemeente te verbeteren.

Resultaten

Wat willen we bereiken (resultaten)	Behalen we onze doelen
Culturele infrastructuur	
De sector heeft een sterke basis, met gezonde arbeidsrelaties, goede organisatiestructuren en onafhankelijk toezicht, aan de hand van de landelijke codes voor Cultural Governance en Fair Practice.	
Toelichting; De sterke basis staat onder druk doordat een aantal instellingen zich nog steeds in een kwetsbare situatie bevinden. Dit heeft te maken met een stapeling van onverwachte kostenstijgingen in combinatie met fair pay (als onderdeel van de fair practice code).	
Evenementen worden zo duurzaam en ecologisch mogelijk georganiseerd.	
Toelichting; Sinds eind 2023 is een subsidieregeling actief voor de verduurzaming van evenementen. Dit jaar zijn de eerste aanvragen binnengekomen en zijn pilots gestart rond energiebesparing en gedragsverandering. De stappen zijn hoopgevend, maar nog te pril om van structurele verduurzaming te spreken.	

Prestatie-indicatoren

Met de prestatie-indicatoren wordt de prognose van de uitvoering van ons beleid in dit beleidsveld weergegeven. De gerealiseerde doelstellingen worden hier niet gemeld. Wij geven alleen een toelichting op verwachte afwijkingen in de uitvoering. Met de volgende indicator(en) wordt de voortgang van de uitvoering van ons beleid gemeten.

Prestatie-indicator(en)	Beoogd 2025	Prognose 2025
Aantal cultuurinstellingen dat kan worden aangemerkt als:		
Financieel gezond en weerbaar (op basis van criteria: 'prognose' sluitende exploitatie en voldoende weerstandsvermogen) Toelichting; Sinds 2025 is er een nieuwe periode van de Cultuurnota ingegaan met 38 instellingen, dit zijn er 5 meer dan in de vorige cultuurnota. De culturele sector heeft te maken met uitdagingen zoals fair pay, stijgende kosten voor lonen en huisvesting en beschikbare subsidies wat invloed heeft op de financiële gezondheid en weerbaarheid. De instellingen die op dit moment niet financieel gezond en weerbaar zijn worden gemonitord en zijn er afspraken en duurzame oplossingen besproken voor de problematiek, hierbij worden ook de transitie middelen ingezet. Wij zetten ons in om de bedrijfsmatige gezondheid in de culturele sector te versterken, dit doen we o.a. middels het programma "Vitaal Gronings cultuurveld".	-	
Aantal bezoekers:		
Groninger Museum Toelichting; Voor het behalen van 250.000 bezoekers moet het Groninger Museum een "blockbuster" (grote publiekstrekker) programmeren. Het Groninger Museum heeft al een aantal jaren niet de middelen om dit soort tentoonstellingen in te kunnen kopen. Dit criterium zal in de begroting naar beneden bijgesteld moeten worden. Het museum gaat ervan uit dat ze dit jaar 155.000 bezoekers ontvangen.	250.000	

Financiële toelichting

Deelprogramma 3.5 Cultuur	Primitieve begroting 2025	Actuele begroting 2025	Prognose VGR 25-2	Verwachte afwijking VGR 2025
lasten	70.172	71.373	71.489	-116
batens	18.516	19.013	19.013	0
Reserve mutaties				
Totaal toevoegingen	1.131	2.046	2.046	0
Totaal onttrekkingen	1.256	1.256	1.256	0
Totaal deelprogramma 3.5	-51.531	-53.150	-53.266	-116

Toelichting van het verschil tussen de actuele begroting 2025 en de prognose 2025 (alleen bij verschillen in baten en lasten > 500 duizend euro).

3.5 Cultuur en evenementen	Lasten	Baten
Stadsschouwburg en Oosterpoort (SPOT)	-515	
Door een (incidenteel) andere programmeringsmix zijn de kosten voor programmering in 2025 meer gestegen dan de opbrengsten. Door o.a. het festival Mena konden we minder pop in de grote zaal programmeren en er is meer theater in de kleine zaal geweest, waardoor we hier eveneens geen pop konden programmeren. Dit leidt per saldo tot een nadeel van 215 duizend euro. Daarnaast tellen enkele kleinere nadelen op tot een negatieve afwijking van 300 duizend euro (kosten voor schoonmaak (90 duizend euro), inhuur voor podiumtechniek (40 duizend euro) en overige verschillen (170 duizend euro)).		
Teruggave BTW uit BTW compensatiefonds	299	
We hebben een voordeel uit teruggave BTW via het BTW compensatiefonds. Dit voordeel is structureel, vanaf 2026 houden we hiermee rekening in de begroting.		
Transitiefonds gesubsidieerde instellingen	100	
In de begroting 2025 is incidenteel 1,5 miljoen euro opgenomen voor knelpunten in de exploitatie van gesubsidieerde instellingen die op korte termijn hun activiteiten niet binnen de gestelde financiële kaders kunnen bijstellen. Dit bedrag is in de begroting verdeeld over de deelprogramma's 3.3 (750 duizend euro) en 3.5 (750 duizend euro). Op basis van het afwegingskader dat we in 2025 hebben opgesteld stellen we in 2025 tweemaal een bestedingsronde voor. Van de middelen die in dit deelprogramma beschikbaar zijn, verwachten we 100 duizend euro ultimo 2025 niet te hebben ingezet.		

Programma 4: Dienstverlening en bestuur

Deelprogramma 4.1: Dienstverlening

Financiële toelichting

Deelprogramma 4.1 Dienstverlening	Primitieve begroting 2025	Actuele begroting 2025	Prognose VGR 25-2	Verwachte afwijking VGR 2025
04.1.1 Dienstverlening	27.563	18.831	18.336	495
lasten	27.563	18.831	18.336	495
04.1.1 Dienstverlening	10.900	5.618	5.630	12
batens	10.900	5.618	5.630	12
Reserve mutaties				
Totaal toevoegingen	0	0	0	0
Totaal onttrekkingen	0	0	0	0
Totaal deelprogramma 4.1	-16.663	-13.213	-12.706	507

Toelichting van het verschil tussen de actuele begroting 2025 en de prognose 2025 (alleen bij verschillen in baten en lasten > 500 duizend euro).

4.1 Dienstverlening	Lasten	Baten
Inhuur Publieke Dienstverlening	642	
Gezien de krapte op de arbeidsmarkt is het slechts beperkt mogelijk om extern personeel in te huren. Deze werkzaamheden worden deels opgevangen door vast personeel uit de backoffice. We verwachten dat hierdoor een deel van het inhuurbudget vrijvalt in 2025.		
Overige afwijkingen	-135	
De overige afwijkingen tellen op tot een nadeel van 135 duizend euro.		

Deelprogramma 4.2: College, raad, wijkontwikkeling en wijkvernieuwing

Financiële toelichting

Deelprogramma 4.2 College, raad, wijkvernieuwing en gebiedsgericht werken	Primitieve begroting 2025	Actuele begroting 2025	Prognose VGR 25-2	Verwachte afwijking VGR 2025
04.2.1 College, gemeenteraad en griffie	27.193	36.451	33.681	2.770
04.2.2. Wijkontwikkeling en -vernieuwing	17.652	17.652	17.673	-21
04.2.3 Wijkvernieuwing	13.489	13.489	13.489	0
lasten	58.334	67.591	64.843	2.748
04.2.1 College, gemeenteraad en griffie	22.995	22.995	23.695	700
04.2.2. Wijkontwikkeling en -vernieuwing	2.973	2.973	2.973	0
04.2.3 Wijkvernieuwing	13.514	13.514	13.514	0
baten	39.483	39.483	40.182	699
Reserve mutaties				
Totaal toevoegingen	47.686	46.886	46.886	0
Totaal onttrekkingen	26.120	56.918	56.918	0
Totaal deelprogramma 4.2	-40.417	-18.077	-14.629	3.448

Toelichting van het verschil tussen de actuele begroting 2025 en de prognose 2025 (alleen bij verschillen in baten en lasten > 500 duizend euro).

Deelprogramma 4.2 College, raad, wijkvernieuwing en gebiedsgericht werken	Lasten	Baten
04.2.1 College en raad		
Nieuwkomers	1.400	700
Op basis van de bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne is de verwachting dat de normvergoeding van het Rijk de werkelijke lasten overstijgt. De normvergoeding in 2025 is wederom naar beneden bijgesteld. Echter, door het vrijvallen van de post risico's en onvoorzien (+1,0 miljoen euro), de opening van een nieuw opvanglocatie aan de Trompsingel (+0,7 miljoen euro) en de gerealiseerde bezuinigingen op o.a. beveiliging en huisvesting zal er naar verwachting een overschot van 2,1 miljoen euro worden verwacht.		
Duurzame inzetbaarheid (VWOW)	1.150	0
De regeling VWOW, de nieuwe vorm van generatiepact, wordt niet uitgevoerd. Het budget valt vrij in 2025. Zie ook eerdere aankondiging in VGR1.		
Regeling vervroegde uittreding (RVU)	-500	0
Vanwege de uitbreiding Regeling Vervroegde Uittreding (RVU) moet in 2025 de voorziening worden opgehoogd met een geschat bedrag van 500 duizend euro. Net als in 2024 wordt het vrij te vallen budget van de VWOW-regeling gedeeltelijk gebruikt ter dekking van deze dotatie.		

Overige ontwikkelingen	98
De overige ontwikkelingen tellen op tot een voordeel van 98 duizend euro.	

Deelprogramma 4.3: Algemene inkomsten en post onvoorzien

Financiële toelichting

Deelprogramma 4.3 Algemene inkomsten en post onvoorzien	Primitieve begroting 2025	Actuele begroting 2025	Prognose VGR 25-2	Verwachte afwijking VGR 2025
04.3.1.Algemene Inkomsten	9.580	9.580	2.245	7.335
04.3.2.Post Onvoorzien	152	152	0	152
lasten	9.732	9.732	2.245	7.487
04.3.1.Algemene Inkomsten	919.616	921.834	927.451	5.617
04.3.2.Post Onvoorzien	0	0	0	0
baten	919.616	921.834	927.451	5.617
Reserve mutaties				
Totaal toevoegingen	0	0	0	0
Totaal onttrekkingen	0	0	0	0
Totaal deelprogramma 4.3	909.884	912.102	925.206	13.104

Toelichting van het verschil tussen de actuele begroting 2025 en de prognose 2025 (alleen bij verschillen in baten en lasten > 500 duizend euro).

Deelprogramma 4.3 Algemene inkomsten en post onvoorzien	Lasten	Baten
Gemeentefonds		1.500

Er zijn geen ontwikkelingen in het accres. Volgens de huidig geldende systematiek wordt het accres voor het lopende jaar vastgesteld bij de meicirculaire in het voorjaar. Het accres dat in het voorjaar is vastgesteld is gebaseerd op het Centraal Economisch Plan (CEP) van het CPB. Door de VNG wordt gepleit voor nacalculatie van het accres op een later moment. De afgelopen jaren is namelijk gebleken dat het CPB stelselmatig de ontwikkeling van de loon- en prijsontwikkeling onderschat. Ook met het verschijnen van de Macro-Economische Verkenningen op Prinsjesdag is dit beeld weer bevestigd. Hierdoor missen we accres.

Sinds 2019 is de systematiek van de ruimte onder het plafond van het BTW compensatiefonds gewijzigd. Een eerste raming van de ruimte onder het plafond BCF in 2025 verschijnt in de septembercirculaire. De uiteindelijke realisatie van de ruimte onder het plafond BCF in 2025 wordt opgenomen in de meicirculaire 2026.

De ruimte onder het plafond BCF in de meicirculaire 2025 bedraagt 332 miljoen euro. De eerste raming die nu in de septembercirculaire 2025 is opgenomen gaat uit van een onderuitputting van 428 miljoen euro. De toename van de ruimte onder het plafond BCF is daarmee 96 miljoen euro. Het aandeel van de gemeente Groningen hierin is 1,5 miljoen euro.

Treasury	7.399	844
-----------------	-------	-----

Op basis van de gehanteerde systematiek, zoals vastgelegd in het Handboek Treasury, berekenen we de financieringsbehoefte, de rentelasten en het RenteOmslagPercentage (ROP) van een bepaald begrotingsjaar al in februari van het voorafgaande jaar.

Op basis van de vastgestelde systematiek houden we bij die berekening nog geen rekening met het onverdeelde rekeningresultaat in het jaar voorafgaande aan de berekening (omdat er nog niet beslist is wat er mee wordt gedaan) en uiteraard ook niet met het rekeningresultaat van het jaar waarin de berekening gemaakt wordt. In concreto heeft dit ertoe geleid dat de relatief omvangrijke rekeningresultaten van 2023 en 2024 niet zijn meegenomen bij de bepaling in februari 2024 van de financieringsbehoefte, rentelasten en ROP ten behoeve van de begroting 2025 en dat dit nu tot een voordeel heeft geleid bij de VGR-2 van 2025		
Deelnemingen/dividenden		1.201
Het in 2025 te ontvangen dividend over de deelneming in Enexis valt hoger uit dan begroot. Dit komt doordat de begroting 2025 was gebaseerd op de werkelijkheid van een jaar eerder, waarin Enexis incidenteel een lager resultaat kende. Het extra voordeel van 83 duizend euro wordt veroorzaakt door de ontvangen liquidatie-uitkering in verband met de opheffing van CSV Amsterdam BV, die is aangekondigd in de (paragraaf Verbonden Partijen van de) begroting 2025.		
OZB-opbrengsten oude jaren		2.249
Het voordeel komt voort uit een hogere opbrengst dan geraamd. Dit komt doordat meer objecten zijn opgelegd dan in de stelpost was voorzien (o.a. door nieuwbouw en splitsingen), en doordat bij meerdere objecten de opgelegde waarde hoger is dan verwacht. Daarnaast zijn eerder onbekende objectkenmerken inmiddels verwerkt en opgelegd.		
Reclamebelasting	-64	-176
De lagere opbrengst in 2024 komt door de complexe verordening en snelle invoering. In onduidelijke gevallen is gekozen voor zorgvuldigheid en gelijke behandeling, wat de opbrengst heeft gedrukt. In 2025 is het proces verbeterd. De hogere kosten in 2025 komen door meer vrijstellingen, handmatige verwerking en een verwacht hoger aantal bezwaren. Het is nog niet duidelijk welk deel van deze kosten structureel is.		

Deelprogramma 4.4: Overhead en ondersteuning organisatie

Financiële toelichting

	Primitieve begroting 2025	Actuele begroting 2025	Prognose VGR 25-2	Verwachte afwijking VGR 2025
Deelprogramma 4.4 Overhead en ondersteuning organisatie				
04.4.1 Overhead	158.768	130.370	126.743	3.627
04.4.2 Ondersteuning organisatie	10.952	8.088	7.905	183
04.4.3 Werken derden	3.056	3.056	3.056	0
lasten	172.776	141.514	137.704	3.810
04.4.1 Overhead	6.703	6.213	6.921	709
04.4.2 Ondersteuning organisatie	1.769	1.769	1.769	0
04.4.3 Werken derden	3.056	3.056	3.056	0
baten	11.528	11.038	11.746	708
Reserve mutaties				
Totaal toevoegingen	0	300	300	0
Totaal onttrekkingen	116	116	116	0
Totaal deelprogramma 4.4	-161.132	-130.661	-126.142	4.519

Toelichting van het verschil tussen de actuele begroting 2025 en de prognose 2025 (alleen bij verschillen in baten en lasten > 500 duizend euro).

Deelprogramma 4.4 Overhead en ondersteuning organisatie	Lasten	Baten
Personeel	2.720	174
Resultaat als gevolg van vacatureruimte, later invullen van vacatures en uitstroom.		
Verzekeringen	1.100	-4
Door een lagere aanbesteding vallen de werkelijke premies een stuk lager uit dan de begrote premies (1,0 miljoen euro). Daarnaast verwachten we 100 duizend euro van het eigen risico niet te hoeven gebruiken, mede omdat er in 2025 nog geen grote schademeldingen zijn geweest.		
Projecten GDA	-525	
Conform raadsbesluiten is dit jaar een uitname van 3,1 miljoen euro uit het budget digitale agenda gedaan voor twee grote meerjarige projecten. Om voortgang te houden in overige ICT ontwikkelingen en een aantal projecten toch door te kunnen laten gaan heeft het CDO besloten 361 duizend euro overschrijding van het resterende GDA budget toe te staan. Naar verwachting wordt het GDA budget met 525 duizend euro overschreden, ten opzichte van het CDO-besluit is dit een extra overschrijding met 164 duizend euro.		
Businesscase aanbestedingen & transities	784	
Dit is het resultaat op de kosten die we maken in het kader van de nieuwe outsourcing ICT. Het betreft aanbestedingskosten, kosten voor de transitie van Fujitsu naar nieuwe dienstverleners, voorbereidingskosten voor het in eigen beheer nemen van werkzaamheden en dubbele leverancierskosten in de transitiefase. Aanvankelijk was de verwachting dat de aanbesteding backend voor de zomer zou zijn afgerond waardoor we al in 2025 de nodige aanvullende frictiekosten in rekening gebracht zouden krijgen. Door vertraging van de aanbesteding zelf - met een verwachte gunningsdatum 15 oktober - zullen we dit jaar zeer beperkt nog frictiekosten voor onze rekening krijgen waar het budget dat we hiervoor beschikbaar hebben toereikend is.		
Overige verschillen	171	539
De overige verschillen tellen op tot een voordeel van per saldo 710 duizend euro.		

Paragrafen

Paragraaf 1: Wijkontwikkeling en wijkvernieuwing

Wij verwachten op dit moment geen afwijkingen in de uitvoering van beleid binnen deze paragraaf.

Paragraaf 2: Klimaat

Wij verwachten op dit moment geen afwijkingen in de uitvoering van beleid binnen deze paragraaf.

Paragraaf 9: Bedrijfsvoering

HRM

Leren & ontwikkelen

De centrale thema's voor 2025 zijn transformatie, veiligheid en duurzame inzetbaarheid. Binnen deze thema's ligt de focus meer specifiek op digitale transformatie, sociale veiligheid en verzuim. Na de zomer geven we een vervolg aan het gemeentelijke leiderschapsprogramma. Op 4 november vindt de eerste collectieve dag van het vervolg plaats, waarin nadrukkelijk de verbinding gelegd wordt met het organisatieontwikkelingsprogramma Samen in Ontwikkeling (SiO).

Duurzame inzetbaarheid

Ook voor 2025 is onze doelstelling om te zorgen dat medewerkers inzetbaar zijn en blijven voor de interne en externe arbeidsmarkt. Hierbij blijven wij werken langs drie pijlers, te weten vitaliteit, mobiliteit en leren & ontwikkelen. Onderwerpen die organisatie breed opgepakt worden in 2025 zijn de doorontwikkeling van de verzuimaanpak, inclusief preventieve interventies. Daarnaast starten we concern breed met het continu monitoren van de werkbeleving. De eerste meting heeft inmiddels plaatsgevonden. We evalueren tenslotte de in 2024 herijkte gesprekkencyclus en zullen deze waar nodig actualiseren en mogelijk gebruiksvriendelijker maken.

In 2025 investeren we verder in onze strategische personeelsplanning. Er wordt gekeken naar extra dienstverlening op het gebied van externe inhuur en leren & ontwikkelen. Daarnaast wordt de huidige dienstverlening op het gebied van employer branding, recruitment & loopbaanadvies van het Carrière Centrum doorontwikkeld. Ook integreren we de doelstellingen van diversiteit & inclusie in de arbeidsmarktstrategie.

Diversiteit & Inclusie

We willen een diverse en inclusieve werkgever zijn, waar iedereen zich thuis én veilig voelt. Waarin we elkaar accepteren en respecteren, ongeacht afkomst, geloofsovertuiging, geaardheid of andere diversiteitskenmerken. Dit doen we door verder uitvoering te geven aan het actieplan diversiteit & inclusie 2024-2025. Dit plan omvat drie hoofdlijnen: houding & gedrag, afspiegeling van de Groningse samenleving en sociale veiligheid. Op basis van het gemeente brede actieplan worden in kwartaal 3 en 4 van 2025 actieplannen per directie opgesteld en uitgevoerd.

Begrotingsonrechtmatigheid

Met ingang van boekjaar 2023 is de rechtmatigheidsverantwoording ingevoerd. Het college neemt deze verantwoording voor het eerst in de jaarrekening 2023 op. Hierin verklaart het college wel of niet rechtmatig te hebben gehandeld binnen de door de raad vastgestelde verantwoordingsgrens (3% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan reserves).

In de financiële verordening is opgenomen dat, indien een lastenoverschrijding tijdig gemeld wordt aan de raad, deze niet als onrechtmatig wordt beschouwd. Tijdig melden kan zijn bij de voortgangsrapportages of bij de jaarrekening.

Slot en nacalculaties

De volgende slot- en nacalculaties verwachten wij aan te bieden aan de raad.

Slotcalculaties

Kwartaal van aanbidding	Omschrijving
Q2 2025 (rv jaarrekening)	Nesciopark
Q4 2025	Meerjareninvestering BOR 2020-2021
Q4 2025	Openbare verlichting LED
Q4 2025	Eemspoort
HERZIENING	
Wordt een herziening, geen slotcalculatie	Reitdiep fase 3 en 4
Wordt een herziening, geen slotcalculatie	Oosterhamrikzone

Nacalculaties

Kwartaal van aanbidding	Omschrijving
Q3 2025	Station Haren
Q3 2026	A-Kwartier
Q3 2027	Netwerkanalyse HOV-maatregelen (incl. UMCG-Noord)
Q3 2028	Tunnel Paterswoldseweg
Q3 2029	Tunnel Papiermolen
Q3 2030	Revitalisering Woonschepenhaven
Q3 2031	Herinrichting Zernikelaan

Aanbevelingen Rekenkamer

DoeMee-onderzoek energiebesparingsplicht

Naar aanleiding van het rekenkameronderzoek en de aanbevelingen is de gemeente op dit moment nog in gesprek met de Omgevingsdienst om te onderzoeken of voldaan kan worden aan de verplichting om energietoezicht onder te brengen bij de omgevingsdienst, zonder dat dit ten koste gaat van de bestaande kwaliteit van het toezicht op energiebesparing bij bedrijven.

Gezamenlijk startonderzoek Nationaal Programma Leefbaarheid en Veiligheid Groningen-Noord

Om beter inzicht te krijgen in de mate waarin gemeenteraden de ontwikkelingen binnen het Nationaal Programma Leefbaarheid en Veiligheid (NPLV) kunnen toetsen aan beleidsmatige en financiële kaders, is de Rekenkamer een onderzoek gestart. In dit onderzoek worden vier programmabureaus en organisaties binnen NPLV-vernieuwingsgebieden onder de loep genomen. Groningen-Noord is één van de gebieden waar dit onderzoek heeft plaatsgevonden. De Rekenkamer is voornemens het onderzoek elke drie à vier jaar te herhalen. Het rapport biedt een helder overzicht van het verleden en heden van de wijkvernieuwing en bevat naast bevindingen ook aanbevelingen met betrekking tot de inrichting, governance en monitoring van het NPLV.

Een deel van de aanbevelingen uit het rapport is inmiddels opgevolgd. Zo is een begin gemaakt met het verwerken van aandachtspunten rondom monitoring (zoals gezamenlijk leren en ontdekken), en zijn duidelijke 'Afspraken en Spelregels' opgesteld over de rollen en verantwoordelijkheden binnen de maatschappelijke coalitie. Hiermee wordt de governance van het NPLV Groningen-Noord verder vormgegeven.

In de zomer van 2024 is gestart met de werving van een onafhankelijke programmadirecteur, die in november 2024 is aangetreden. In het document Afspraken en Spelregels wordt de taak en ondersteuning van de programmadirecteur nader toegelicht.

Bewegingen in indicatoren worden gemeente breed in Groningen bijgehouden via de Leefbaarometer en wijkkompassen. Daarnaast is er vanuit NPLV Groningen-Noord een monitoringsstructuur ontwikkeld. Deze structuur omvat effectmonitoring, interventie-monitoring en procesmonitoring, waardoor stuurinformatie wordt geleverd en continu leren wordt ondersteund. Een uitwerking van deze structuur is te vinden in de Eindverantwoording Regio Deal Groningen-Noord, deze wordt eind september opgeleverd en het projectplan Samen leren, begrijpen en ontwikkelen.

Het NPLV is een programma zonder structurele financiering vanuit het Rijk. De gemeente Groningen reserveert middelen voor wijkvernieuwing in Groningen-Noord, maar deze zijn ontoereikend. Daarom wordt aanvullende financiering gezocht via tijdelijke uitkeringsgelden, zoals SPUK's, Regio Deals, het Volkshuisvestingsfonds en andere regelingen. Elke uitkering kent eigen voorwaarden en verantwoordingsvereisten. Binnen de opgave van het NPLV wordt gewerkt aan een financieel integraal overzicht, met als doel helder in kaart te brengen welke middelen waar worden ingezet.

Onderzoek naar besteding coronagelden sectoren cultuur en sport

Naar aanleiding van het rapport is het beleid verder ontwikkeld waarbij ook wordt ingespeeld op de aanbevelingen.

1. Leg bij een crisissituatie de operationele contacten en ervaringen en het tot stand komen van de besteding van ingezette middelen handzaam vast (bijvoorbeeld in een logboek). Zowel voor het eigen inzicht als om achteraf verantwoording af te kunnen leggen over het handelen, de keuzes die daarbij zijn gemaakt en welke argumenten daarbij een rol hebben gespeeld.
Dit advies hebben we ter kennis aangenomen. Tijdens de corona crisis is er ook op de wijze gehandeld. Er heeft zich geen nieuwe crisis in deze omvang voorgedaan die om een dergelijke aanpak vroeg.
2. Evalueer, met inachtneming van de verschillende wijze waarop de infrastructuur voor beide sectoren wordt gefinancierd, de verschillen tussen de wijze waarop relaties met de diverse geledingen binnen de sectoren cultuur en sport zijn vormgegeven en worden onderhouden. Leer in samenspraak met de geledingen hoe de relaties met de sectoren zo kunnen worden ingericht dat er structureel meer inzicht wordt verkregen in wat er speelt en hoe als gemeente binnen de beschikbare mogelijkheden te faciliteren of ondersteuning te bieden.
Sport: Naast de bestaande verhuurdersrelatie vanuit Sport050 is er meer aandacht voor clubondersteuning en de relatie met sportclubs gekomen. Het team van bestaande klantregisseurs bij Sport050 is om die reden aangevuld met een nieuw senior clubondersteuner, die nu ophaalt, faciliteert en ontwikkelt.
Cultuur: Er zijn intensieve samenwerkingsgesprekken met kernvoorzieningen met, indien nodig, ook extra ondersteuning vanuit gemeente door middel van het Transitiefonds Maatschappelijke Instellingen. Daarnaast hebben we binnen de nieuwe cultuurnota extra aandacht voor solide en een sterke basis van de instellingen met als uitgangspunten aandacht voor de bedrijfsvoering en rol van de Raad van Toezicht, fair practice en fair pay, waar ook vanuit Transitiefonds middelen voor zijn gereserveerd.
3. Wanneer bij een crisissituatie of anderszins in afwijking van bestaande procedures en afspraken het college meer ruimte krijgt om te handelen, vraagt dat om extra aandacht voor het verstrekken van (verantwoordings)informatie aan de raad.
Dit advies hebben we ter kennis aangenomen
4. Draag met het oog op structurele effecten van de crisisperiode, toegenomen kosten voor o.a. energie, personeel en leveranties en diverse maatschappelijke ontwikkelingen die de sectoren raken, zorg voor een goed zicht op de actuele positie van en toekomstverwachtingen voor organisaties en verenigingen in beide sectoren en rapporteer daarover aan de raad. Bezie met de raad wat dat, met het oog op de maatschappelijke waarde, betekent voor te voeren beleid.
Zie hiervoor de opvolging bij punt 2.

Onderzoek naar gemeentelijke vennootschappen

Naar aanleiding van de aanbevelingen is de kadernota verbonden partijen via een raadsvoorstel aangepast. De documenten en de vergadering zelf zijn terug te vinden via de volgende link: [Kadernota verbonden partijen 2025](#)

Voorafgaand aan de raadsvergadering is er een voorbereidende sessie geweest. De vergaderstukken en de sessie zelf zijn terug te vinden via de volgende link: [Vorbereidende sessie rekenkameronderzoek gemeentelijke vennootschappen](#)

Onderzoek naar Meldpunt Overlast en Zorg

Een aantal aanbevelingen van het rekenkamerrapport hebben wij met prioriteit opgevolgd. Zo is er gewerkt aan deskundigheidsbevordering, is het convenant ondertekend en hebben wij gewerkt aan een gestandaardiseerde basisaanpak voor de behandeling van meldingen. Voor opvolging van overige aanbevelingen hebben wij de scope van het meldpunt heroverwogen. In het najaar van 2025 informeren wij de raad over de opvolging van dit onderzoek.

Hervormingen

De stand van zaken van de lopende hervormingen vindt u bij deelprogramma [4.2 College, raad, wijkontwikkeling en wijkvernieuwing](#).